

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelője alatti:

Felügyelői és kiadóval előfizet: Forráder Géza az OMGE. igazgatója, Földművelésügyi és Mezőgazdasági Minisztérium az OMGE. szerkesztő-ülékben.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Közteleken.

1901. november 13-án d. u. 4 órákor. Számvizsgáló-bizottság ülése.
 „ november 16-án d. u. 4 órákor. Földművelési és növénytermesztési szakosztály ülése.
 „ november 19-én d. u. 4 órákor. Közgazdasági szakosztály ülése.
 „ november 20-án d. e. 10 órákor. Igazgató-választmány ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
igazgató-választmányának,
 ugysis mint a
 „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége”
végrehajtó-bizottságának

1901. évi november hó 20-án, azaz szerdán d. e. 10 órákor, s esetleg folytatásként u. u. 4 órákor a „Köztelek” tartandó I. ülésére.
 (Tárgysorozat a „Köztelek” 88. számában lett közzéve.)

Meghívó.

A közgazdasági szakosztály f. hó 19-én, azaz szerdán d. u. 4 órákor a Köztelek üléstermében ülést tart.

Tárgyai:

1. Szakosztály megalakulása, elnök és alelnökök választása.
2. Fehérmegyei gazdasági egyesület átírata az önálló vámtérlet ügyében.
3. Somogyi gazdasági egyesület átírata az új német vámtarifája ügyében.

4. A hadseregellátás reformja.
5. Erdélyi gazdasági egyesület átírata a vasuti gyorsárusállítás könnyítése ügyében.

Gróf Desseffy Aurél s. k.,
 az OMGE. elnöke.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
földművelési és növénytermesztési
 szakosztályának 1901. évi november hó 16-án, azaz szombaton d. u. 4 órákor a Közteleken tartandó ülésére.

Tárgysorozat:

1. Szakosztály újjalakulása, elnök és két társelnök választása.
2. Bizottságok (dohánytermesztési, gyümölcstermesztési, borászati és szőlészeti, műszaki és sörárpakiallítási biz.) újjalakítása.
3. Jelentés a folyó évben rendezett sörárpa- és komlókiállításról.
4. Összehasonlító sörfőzési kísérletek, magyar és idegen származásu komlóval. (E tárgyval kapcsolatban dr. Kosárdy Tamás gazd. akad. tanár szakértői véleményének előterjesztése.)
5. Földművelésügyi miniszter leirata a répatermesztők és csukorgyárosok között fennálló viszony szabályozása tárgyában.

Budapest, 1901. november hó 7-én.
 Gróf Desseffy Aurél,
 az OMGE. elnöke.

Figyelmeztetés az OMGE. tagjaihoz.

Egyesületünk folyó hó folyamán fogja megtartani rendes évi közgyűlését, miert is

tisztelettel értesitem a t. tag-urakat, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur engedélye folytán a közgyűlésre feljövő tagjaink a m. kir. államasvutak vonalain kedvezményes jeggyel utazhatnak.

Felkérem tehát azon t. tagurakat, kik e kedvezményes jegyet igénybe venni óhajtják, hogy a felszálló állomás megjelölése mellett a titkári hivatalnál levél útján mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Igazgató.

Felirati javaslat.

Az Országgyűlés felirati bizottsága tegnap terjesztette be a képviselőháznak azon felirati javaslatot, melyet a képviselőház a trónbeszédre felterjesztési hivatra van. Amint a trónbeszédben gazdasági kérdések erősen kiemelődtek, azoknek a felirati javaslat is a gazdasági kérdésekre helyezi a fősúlyt. És jöleső meglepéssel konstátjuk, hogy a mezőgazdaság érdekei valamint trónbeszédében, ugy felirati javaslatban sem voltak még eddig oly határozottan előtérbe állítva, annyi erővel hangsúlyozva, mint most. Kedvező előjelnek veszeljük ezt arra, hogy a mezőgazdaság ügyeinek háttérbe szorítása miatt évtizedeken át hangozott panaszaink az új országgyűlésnek új törekvései által orvosolva lesnek. Mennyei szükséges ez, legjobban maga a felirati javaslat igazolja, midőn azt hangsúlyozza, hogy a mezőgazdaság kedvezőellen helyzetének megszüntetése nemcsak a mezőgazdasággal foglalkozók érdekében szükséges, hanem azért is, mert az ország jóléte a mezőgazdaság boldo-

VÉDŐOLTÁSOK LÉPFENE ÉS SERTÉSORBÁNCZ ELLEN.

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Szállítja a **Jenner-Pastour-intézet** oltóanyagait, melyek a legjobb tudományos módszer szerint készülnek **Portik professor** felügyelete alatt.

Az oltóanyag a sertéseket biztosan mentesíti az orbáncz ellen, jól tűrik azt, nem okoz utólagos megbetegedést.

A **Rapid-szörüm 1-2 óra alatt megmenti az állatot.**

Az oltóanyagok nem romlanak, hónapokig eltarthatok.

Lovak, szavamarhák 24 fillóért,

hírhák oltása 12 fillóért kőül.

Kitűnő fecsenkődök.

Egyszerű kezelés.

Tartós, biztos védelem.

Egy sorban szarvasmarha tartás ellen 20 fillóért.
 Egy sorban Pastour-féle tartás ellen 20 fillóért.

gulásán nyugodván, az ipari termékek fogyasztása és ezzel az ipari termelés fokozása is közevetve a mezőgazdaság boldogulásától függ. A felirati javaslatnak ezt az érdemét készséggel elismerjük és hálával fogadjuk a változást, amelyet ez az országgyűlés többségének gondolkodásában jelent, de mivel a trónbeszédet a kormány által kibocsátott vátlónak vesszük, azt hisszük jogunk van annak teljes értékét követelni, anélkül, hogy emiatt akár túlságosan elégedetlenkedjünk, vagy gáncoskodóknak kellene mutatkoznunk.

A felirati javaslat parlamenti gyakorlatunk szerint a trónbeszéd visszhangját képezi. Ha tehát odáig nem is akarunk elmenni, hogy a felirati javaslattal olyanokat követeljünk, amiket a trónbeszéd nem tartalmaz, annyit talán szerénytelenség nélkül megkövetelhetünk, hogy mint a hű visszhang, legalább is azokra a főbb hangokra válaszoljon, a melyek a trónbeszédből erősebben kiszendültek s a melyek miatt a trónbeszédet mi gazdák annyira reményvel fogadtuk. Nem mondhatja senki, hogy eddig nem eléggé voltunk türelmesek, vagy hogy pusztán öbltetni kézzel vártuk a sült galamb elővetelét. Közgazdasági ágazatunk egyike sem mutat föl az alkotmányos éra beköszöntése óta akkora haladást, mint a mezőgazdaság és önzértelemmel mondhatjuk el, hogy ezt elsősorban magunknak köszönhetjük azon nagy áldozatok árán, melyeket túlterhelt telekkönyvünk igazolnak. Ha tehát törekvéseinknek, fáradozásainknak, tanulmányainknak és áldozatainknak gyümölcsét is élvezni akarjuk végre, egyoldalú osztályérdekkel jogosra senki sem illethet bennünket, annál kevésbé pedig, mert a mezőgazdaságnak nemzetfenntartó hivatását senki sem tagadhatja.

A felirati javaslat a mezőgazdasági

érdekeknek csak nemzetközi vonatkozásait veszi tekintetbe. Kétségtelen, hogy megfelelő kiegészítés, elegendő vámvédelem a külfölddel szemben, óriási hatással lenne mezőgazdaságunk fejlődésére és boldogulására; de mezőgazdasági érdekeinknek fontos belpolitikai vonatkozásai is vannak, melyeket a trónbeszéd helyesen és részletesen is körvonalozott és az országgyűlés munkássága tárgyán kijelölt, és amelyeket a felirati javaslat sajnálatunkra hallgat. Miért? — nem tudjuk. Talán azért, hogy a felsőleges általánoságok teréről, a kicsinyes részletek mezejére ne tévedjen? De ha a trónbeszéd szükségesnek tartotta eddig példátlan részletességgel megjelölni e földadatokat, a felirati választól joggal megkövetelhetjük, hogy szintén részletesen jelölje meg a törvényhozás álláspontját a jövő teendőire vonatkozólag. Ez nem pusztán egyoldalú mezőgazdasági érdek, mert az egész ország gazdasági életébe mélyen belevág.

Kit ne érdekelne vajjon, hogy az országgyűlés többsége micsoda álláspontot foglal el a trónbeszédbe is foglalt részletes teendők közül: a bevándorlás és kivándorlás ügyében; a természetes és mesterséges víziutak fejlesztése tekintetében; a telepítés, a parcellázás, a vasúti és vízi közlekedés fejlesztése, a helyi vasutakról szóló törvény revíziója, az ipartörvény módosítása, a munkásbaleset-biztosítás, a tisztességtelen verseny, a mezőgazdasági érdekek vérsételek kérdésében? És amit legelőször kellett volna említenünk, vajjon nem mindnyájunkat egyformán érdekelhet-e, miképpen fogja fel a törvényhozás és miképpen szándékozik saját munkálkodásának eredményét az egészséges közszellem főlébresztésével, az egyéni munka serkentésével és buzditásával biztosítani?

Ugy véljük, hogy a trónbeszédnek

épen ez utóbbiakra való hivatkozása a legfontosabb feladatot tűzi ki az országgyűlés feladatát. Törvényeket alkotni nem nehéz. Hiszen amikor az országgyűlés működésére a legmédőbbnek tartották, a törvények akkor is hatalmasadzulnak ki onnét. De a törvények kellő végrehajtásáról is gondoskodni, a törvényes intézkedéseknek az élettel való összeforradását biztosítani, ez a kormányzati és törvényhozási munkaközpont művésze. Ez pedig az egészséges közszellem főlébresztése nélkül sehol a világon nem sikerült. Hogy pedig nálunk a közszellem minden szervezeteiben egészséges volna, azt senkinek állíthatja. Az új kormányzati éra kétségkívül igen sokat tehet az egészséges közszellem felébresztésére, de ez még csak a kezdet. Várva-várjuk a folytatást és méltán várhatjuk, hogy a felirati javaslat ennek igatérőit meg ne feledjezik.

Sokra becsljük a felirati javaslat ösztöné átlátszóan a mezőgazdasági érdekek nemzetközi vonatkozású kérdéseiben, de épen mivel a jóakaratot látjuk, az ügy teljes sikere érdekében nem tartjuk reménytelennek azt a kívánságunkat, hogy a felirati javaslat a mezőgazdaság belső nemzeti érdekeinek kifejezésével pótolassék.

Sz. Z.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

Tapasztalatok a gabonarozsáról.

A német gazdák híres egyeteme a „Deutsche Landwirtschaftl. vs. Gesell.-chaft” egyéb áldásos működésén kívül ösztorgyűjt, szakértésen is külön-külön tárgyalásokat a megjelölésről, amelyekkel Németországban a növénybetegségek és ellenségek illetőleg tettek.

Ezzel egyrészt megtudjuk a német gazdák és szakutadók, hogy egyes betegségek és ellenségek hol és mily terjedelemben, minő viszonyok között pusztítottak kultúrövényeinken, másrészt a paraziták életének lefojtását

nél: egy örmére száz fájdalom, egy mosolyra száz keserűség esik. De azért ez sohasem fogja lohasztani, sohasem fogja kioltani a vadászati szenvedélyt.

A vadász a szabad természet embere, azért többnyire egyenes és őszinte: természetese. Néha kicsit nyers; ritkán — de ez is előfordul — brutális.

Galeato Sforza majdnai herceg területén megfogott egy vadászot a kényszerűség miatt, hogy a kezében lévő nyulat szörrelbörstől megegye.

Más főur vadász (a római és természetegy nagyobb dícsőségére!) elkövette azt az embertelenséget, hogy a vadászot szarvasbőrbe varratta a kopói által a nyilt piacton szétzaggaltatta.

A XVII. század végén, tehát nem is olyan régen, a vadászemberek találkoztak néha szarvasokkal, melyekre az orvadászok rá voltak vasalva. A szarvas tüskén-koron keresztül hurcolta áldozatát s a szerencsétlen csak egy kegyelemért könyörgött:

— Az Isten szerelmére kérem, léjének le, szabadságunk meg nyomorult életmetől!

Ilyerre is képes a vadászember.

De hogyha hátródszaga van szükség, a vadász azért a kiváló érvényért sohasem szokott szomszédra menni.

Legendszerű dolgokat látszik ugyan, de

TÁRCSA.

Hátrább az agarakkal!

Azaz hogy előre; mert a vadászatról akarunk egyet-estét elmondani. A római jogban ezeket a megszervezendő szavakat olvashatjuk: Minden állat, akár a földön vagy tengerben, akár a leregőben tartózkodó, a hatalmába kerülőnek tulajdona.

Papírosan igen, de valóságban nem!

Mert manapság már csak a föld által tartozóköz vakondok, ürge és hörcög tulajdona s a hatalmába kerülőnek, a többi vadnak nem. Azért ha vadhoz akarsz jutni, ezeket úgy kell kiaknázni, kibányászni a földnek gyémántját.

Pedig szép szenvedély, mely évről a vadász.

Olykor rendkívül nagy szenvedély!

A vadász ember néha hetedik, hónapokig nem látja feleségét és gyermekeit. Dacoz a nyár hevével, a tél fagyával; s az ifjú ki ennek a szenvedélynek szolgálatába szegődött, a vadászati ideje alatt bizony sokszor megfélekedzik — szívének, imádatának tárgyáról. Nem csoda aztán, ha már a régié Diannát, a vadászati istennőjét, Vénusz legnagyobb ellenségek tartották.

A törökök IV. Mohamedet, mert örökösen vadászott, trónjától megfosztották.

XIV. Lajos főjel faklya-világítás mellett szarvasokra vadászott.

Egy bolseini báró halálos ágyán nem feleségét és gyermekeit, hanem vadászutját siratta, melyek ágya körül nagy farkában kegyetlenül övöltöttek.

XI. Lajos utolsó perceiben patkányokat és egy sereg macskát vettetett szobájába, hogy a vadászát e különös fajtájában élte akonyán meg egyszer gyönyörködhessen.

Egy spanyol király, trónörökös korában sok vadat összehajtatott a kisebb kaliberű ágyúval lövettet és lőtt közéjük.

Napoleon császár pedig, mikor már minden veszte volt, azt kérdezte környeztetőit: „De vajon lehet-e azon a Szent-Ilyén szigetén legalább vadászni?”

Ilyen szenvedély a vadászati!

De spanyol király, trónörökös korában

Nemde, az is évezet, ha egy domboru tekepálynál eltűnik a maganosan álló jobb vagy bal dámt? Még nagyobb élvezet lehet a biliárd-asztalon elkövetni egy bravurot lökést. De mindezeknél hasonlithatannál nagyobb élvezet lelőni a repülő madarat vagy a sebesen iramodó szarvas.

De spanyol király, trónörökös korában akad Diána istennője.

Ne gondolja azonban senki, hogy a vadász nem élvezte mert örömeikkel kínálkozik. Itt is úgy áll a dolog, mint a szerelem-

és a védekezés illetőleg is igen értékes adatok halmazaedzők let.

Legutóbb az 1900. évre vonatkozó adatok bocsátottak közre a „*Jahresbericht des Sonderauschusses für Pflanzenzucht 1900*” című munkájában.

A munka tanulságos tartalmából az alkalommal röviden összefoglalva csak az mondjuk el, hogy a gabonaszóráról 1900-ban miféle tapasztalatokat gyűjtöttek a német gazdák? 1900-ban a gabonaszórába a szokottnál kisebb területen és csekélyebb mértékben pusztultak, mint bizonyosnál a száraz, meleg időjárás járára lehetett volna. Hogy a rozsdát egyelőre jelentékesnek csakugyan ez az oka, ezt számos kísérletű megfigyelésen kívül bizonyítja egy kísérlet is, a melynél nagyon rozsdás növények meleg fekvésbe ültetettek át s a bajból ki-gyógyultak.*

A rozsdával szemben nagyon értékesek voltak a *Nog* buza és *Stavel* korai kritizna nyári becsafajta, a *Beckhorn* rozs- és a *Beeler* zabfajta. Nehol csupán ezek a fajták szenvedtek, holott a körülöttük természetét egyéb fajták egyezéseinek maradtak.

A buzfajták közül rozsdára a legkevésbéb mutatkozott a *Sandmir*, a *Dividenda* és a *Sparhawk* buza.

Mivel eddig nem ismeretes olyan szar, amelyely a rozsdát közvetlenül le lehetne küzdeni, igen fontos ama körülmények ismerete, amelyek a rozsdát pusztítását elősegítik. E tekintetben igen nagy szerepet játszik a nedvesség; sok helyen tapasztaljuk, hogy a vetés csupán a mélyebb fekvésekben vagy az erdőkkel határos földekben rozsdásodott meg.

Hogy a chilisátrómalom trágyázás mennyire elősegíti a rozsdát, az egy esetben különösen nyilvánvaló volt, a midőn az így trágyázott buza és zab nagyon megrosdásodott, holott ama földekben, a melyek sátróm-trágyát nem kaptak, a termés csaknem rozsdamentesnek találtott.

Nagyon figyelemreméltó az a közlés is, amely azt bizonyítja, hogy a rozsdá különbözően olyan földekben mutatkozik, amelyek a növények egyéb okok, így *legyérdekelt, cserkédák, ledvetek, nematódák, fagy* és túlságosan mély vetés miatt elgyengültek, illetve szenvedtek.

Ezzel egybevágó az az adatok is, amelyek azt tanúsítják, hogy a rozsdagombák

* Berlin, Verlagsbuchhandlung Paul Parey, 1901.

szokás valósággal megőrtött, hogy a hátr valószínű a végső tisztaon egyezőre a vadnak hátán terem a a toporzékoló fenevadat egy jól irányított dőffel rohanásban leteríti.

Az indus kitér karókkal várja a tigrist, hogy ez egyik kárját elkapja s ekközben a szabad karjával a rettegett fenevadat ketté-hasítja.

A királyok országokra, a nagy urak kintüntetésére, a tudósok hírnévre, a poeták hahatatlanságra, a kritikusok hibákra, a szugorik pénzre, az ifjak lednyokra vadásznak. És ez utóbbi a legemelősebb vadászat, holott a legemesebb vad — a leány. Csak egy akarat meg föllelteni. Úres örökünk haza legyekre is vadászunk. Ezek a bestiai ugyanis legfőbb örömeink abban találjuk, ha kora reggel, mikor még szeretnénk egy kis gútdatos pihenésben részesülni, rátepednek örömeink hegyére s egyet színpantanként vérdől.

Már ez maga is elegendő, hogy hajtó-vadászatot indítsunk ellenük.

Aztán, ha kevesen volnának! De oly szaporaján az istenada, hogy egy erősebb példány háromszáz tojást is elplántál a tiszta-szákdévelő háziasszony gyönyörűségére.

Azt legyekre vadászni legbülsőbbör meddő munka: így nagyon egyet, száz jön a temetésére.

Deák Antal.

Olyan mások társaságában jelentkeztek a növények, amelyek csak az elgyengült növényre-észeken szoktak tanyázn. Ilyenek például a *kormos gomba* (*Cladosporium*), az u. u. *leddgomba* (főleg *Septoria*), a *szárőlygomba* (*Ophiobolus*), a *szárörögomba* (*Leptosphaeria horpichoides*) stb.

Hogy a vetés idejének mennyiben van befolyása a rozsdá kifejlődésére? erre nézve az adatok egyetmásk nagyon ellentmondók.

Felmerült továbbá ama vélemény megvizsgálásnak szükségessége, amely szerint a legkorábban érő fajták szenvednek a legkevesebbet a rozsdától. M. Gy.

A körte szedési idejének és elartási módjának befolyása a gyümölcs jóságára.

Igen sok gyümölcstermelő azt tartja, hogy ugy az őszí mint a télí gyümölcsöt jobbné tovább a fán hagyni, mert akkor jobbjúú is, tartósabb is lesz.

Ha a későre halasztott szedés a tartóságot nem is emeli, de a gyümölcs jószágát rendszeren javítja, mert a korán szedett őszí és különösen télí gyümölcs az állásban többnyire csak félig érik meg s husa repaszorú lesz.

Csak úgy sok esetben, különösen a kirtéknél, azt tapasztalni, hogy a gyümölcs egyes akkor veszt jószágából, ha soká hagyják a fán.

Igy a *geisenheimi* szőlő- és gyümölcsészt tanintézetben a szedés idejét illetőleg kísérleket tettek a *Clairgeau* vajtörtevel. Szeptember 1-iktől egész szeptember 25-éig terjedő időközben minden 7-ik nap 10—10 körtét szedtek le a fáról s a gyümölcsmármában helyezték el. November 4-én volt a kóstolás s ekkor kitűnt, hogy míg az első kététheben és józidek gyümölcsök igen jók, olvadó husak és józidek voltak, addig az utolsó két szedés gyümölcsök sokkal rosszabb minőségűek voltak.

Még érdekesek kísérletekről ad hírt a „*Der praktische Ratgeber im Obst- und Gartenbau*” című német folyóirat.

Egy májusi vajtörte termő bokorokról augusztus 26-án leszaktottak 8 darab gyümölcsöt, szeptember elsején másik nyolczat és szeptember nyolczadikán megint nyolczat; a többét még a fán hagyták.

A leszedett 24 körte felét a pinczében (8—10° C. hőmérsékletnél), a másik felét pedig egy szobában (14—16° C. hőmérsékletnél) rakták el.

A fán hagyott körtek szeptember 12-ikére gyönyörű aranydára, egyik oldalukon lepedőszinben pompáztak s akkor ezeket is leszedték. Mert ebben az időben ugy a pinczébe, mint a szobába rakott körtek is elérték már nemes érésüket, azaz husuk már engedett, ha azt a nyél táján a hüvelykujjal gyenyednek megnyomták, — hozzáfogtak a kóstoláshoz.

A fáról leszedett, pirospozsgás, gyönyörű gyümölcsök minősége sehogységen felett meg szép kitűnésűek. Husuk lisztesnek és levelelenes találtott, mindeo aroma nélkül, és e mellett még édes sem volt. Ellenben a korábban szedett, a pinczében és a szobában tartott körtek, melyek zsiné meg kissé zöldsébe játszott, kitűnő minőségűeknek bizonyultak. Ezek igaz vajtörteek voltak; husuk nem lisztes, sem köves nem volt; izük édesnek és pompás aromájúnak találtott.

Egy másik körtevel a stuttgári „*Gärtnerherb*”-vel már egészen más tapasztalatot szedtek. Mikor ezt a körtét a fáról teljes érésben szedték le, a gyümölcs nemcsak szép színében de édes, fűszes finom ízével is kitűnt. Ellenben a korábban leszedett s a szobában tartott hasonfajta körtek nem voltak sem oly édesek, sem oly levesek és aromásak, mint a fáról teljes szedettek s még kevésbé voltak jók a korábban szedett s a pinczében elraktott gyümölcsök.

Egy harmadik körtefajtánál, az *Amanlis vajtörte*nél sem a szedés ideje, sem az eltartás módja nem gyakorolt befolyást a gyümölcs színiére, levegősségére vagy izére. Ez a körte, ha korábban szedték vagy frissen szedték, mindig egyforma volt: mindig leves és gyenge aromájú.

— Az elmondottakkól egyrészt az a tanulság, hogy a korai vagy késeli leszedés célszerűsége az egyes körtefajták szerint változik s nagy fontossággal bír e tekintetben a különféle fajták kísérése, mi csakis gyakorlati megfigyelések és kísérletek útján érhető el.

Másrészt az elmondottakból az is kitűnik, hogy a körte husának levegő vagy lézet vagy kövecses volta és a körte izve nemcsak az egyes fajták szerint változik, de változnak e tulajdonságok az ugyanazon fajtához tartozó gyümölcsöknel is és e tekintetben egyéb tényezők (mint pl. az időjárás, a talaj) mellet befolyása van annak is, hogy a gyümölcs mikor szedtetet le a fáról és hogyan tartottott el.

M. Gy.

Védekezési kísérletek az őszí barczak fodros betegsége ellen.

Hazánkban is leggyakoribb betegsége az őszí barczaknak a *fodros betegség*, a melynel a levelek megdagadnak, összeranzsodnak és idő előtt lehullnak. Ezt a betegséget az *Eoosacus deformans* nevű gomba okozza.

Egy amerikai szakember, *W. A. Murill* 1899-ben hat különböző helyen fekvő kerületen tett kísérleteket arra nézve, hogy leküzdhető-e a *fodrosbetegség* oly módon, hogy az őszí barczakfák gombajóló szerrel bepermeteztetnek. *Murill* e kísérleteknél különféle tömény-ségű bórdi levelet, továbbá ammóniakot vizben oldott szénasav rezet, tisztá rézgálicoldatot, mészejet és különféle töményiségű kénmájoldatot használt.

Kísérleteinek eredménye röviden összefoglalva a következő: *)

Egyedül a bórdi levelet az, amely csaknem kivétel nélkül a bórdezt eredményt szolgáltatott, mégpedig nagyjában egyformán, akár nagyobb, akár kisebb koncentrációban használtott.

Igy, hogy a bórdi levelet a hatásáról fogalmunk legyen, a 6 helyen eszközölt kísérlet körül fel-említett egyet, a hol eddig, míg a bórdi levelet permetezett 16 őszí barczáknak nem akadt egytelenege fodoros levél sem, a mellettik lévő 61 be nem permetezett őszí barczáknak nem kevesebb mint 3520 beteg levelet számláltak össze.

Aránylag jó hatást tanúsított, a tisztá rézgálicoldatot is a volt némli hatása a mész-tejnek s ennél valamely csekélyebb mértékben az ammóniakot vizben oldott szénasavreznek is. Legkevesebbet használt a kénmájoldatokkal való permetezés, habár meg kell jegyezni, hogy kénmájoldatokkal csak az egyik kísérleti területen használtak.

Kísérletei alapján *Murill* egyedül a bórdi levelet ajánlhatja jövészei s ez annál inkább használni, minél korábban permeteznek vele.

Legtöbbször használt az első permetezés már akkor fogantatosnál, mikor a rügyek duzzadni kezdenek s ehhez mégis csak használjunk lehetőleg erősebb levelet. *Murill* 50 gallon vizre 6 fent rézgálicot és 4 fent égetelt meszet javasol venni. (Egy gallon = 4¹/₂ literel, egy amerikai font = 453 gr.-mál).

A második permetezést az elvirágzás után, mikor a virágzárunk hulladéknak kell végezni, s ehhez már higabb levelet — 50 gallon vizre 2 fent égetelt meszet számítsa — vehetünk.

Ha az első permetezés egész májusig mindig meleg és derült idő jár, úgy a második permetezés el is maradhat. M. Gy.

*) *Lásd a „Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten” című folyóirat évi 2. és 3. füzetét.*

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

Az emberek és az állatok gümőkórja.

II.

Eldőiszterit Koch új nézete tényleg azon a kísérleti tapasztalaton alapszik, hogy emberi gümőkór ragyja nem betegíti meg az állati gümőkór iránt fogékony állatot. Ha ezt a tapasztalat minden esetben érvényes ténynek kellene tekinteni, akkor bizonyos fokig valóban az új nézet helyessége mellett volna, másfelől azonban, ha más tapasztalatok a ragyknak empedgő állatra való átvihetőséget igazolnák, akkor Koch feltevését aligban megfogom. Már pedig ezt az átvihetőséget a szakirodalomban között néhány adat már előidőszterit is igazolja.

Ugyanazon kongresszuson, amelyen Koch előadást tartotta, *Thomasen*, utrechti állatorvos-tanár között, hogy az emberi gümőkór bacillusával meg borjú közli egyet eredményesen sikerült fertőznie. Az illető borjút a tenyésztő a szembe ojtotta be s az állat, miután időközben behurhantán is beteg volt, az ojtás következtében súlyos gümőkórban betegedett meg.

Állatokon pozitív eredményt végzett fertőzési kísérletek azonban már a korábbi időből is ismeretesek. Így *Chaveau* még a gümőkórbacillus felfedése előtt — 1870-ben — borjúnál sikeresen fertőzött az állat, hogy tüdőveszes emberektől származó gümős anyagot az állatoknak megtegett, vagy azok vérébe fecskendezte.

Arloing emberi gümőkórbacillusis tenyésztelt három szamar vérébe fecskendezte, az állatok két hónappal később történt letele-tések után gümőkórban bizonyultak, amennyiben a borjakos mindegyiknek tídebben egyesben jellemző gümök jelenlétét mutatta ki.

Hasonlóan pozitív eredményt ért el a kék kecskék, melyeket szintén a vért ojtotta be emberi gümőkórral, amennyiben a tídőkben az ojtás óta lefolyt időnek megfelelő nagyságu gümök fejlődtek.

Ezen kísérletei alapján *Arloing* nem csak-lakozik Koch nézetéhez, hanem az emberi és az állati gümőkór továbbra is azonos betegségnek, az utóbbi ellen való védekezés pedig köz-egészségügyi szempontból továbbra is indokolt-nak tartja.

De magoknak Koch-nak és *Schitt*-nek kísér-letei közül is némelyek a gümőkór átvihetősé-ge mellett szólnak, mert, mint láttuk, az emberi köpettel etetett sertéseknek a nyak nyirokcsomóiban apró göböcskés és egy esetben a tídőkben néhány, a hasüregben fejlődött és a bakteriológiai vizsgálat ezekben a göböcskében kimutatta a gümőkórbacillusait.

Mint ebből a néhány adatból kitetszik, épenséggel nem lehet általánosan érvényes szabályként odaállítani azt a tételt, hogy a gümőkóros ember testéből származó ragyly vesztől a háziállatok, háziállatok, amint igazolhatnák az eddig ismert tapasztalatok, hogy az emberi gümőkórbacillusai a háziállatokra kevésbé érélyes megfertőtő hatással fejtenek ki, mint az állati tuberkulózis bacillusai.

Nem bizonyított, mint említettük a Koch-féle kísérletek abban az értelemben, hogy az állati gümőkór nem veszedelmes az emberekre az az érv sem tekinthető igazolónak, hogy az emésztőszervek után történt fertőzés, hogy az emberekben felelt ritkák. Két angol statisztikus (*Still* és *Shennan*) adatai szerint ugyanis két londoni körházban az esetek 29%, illetőleg 28 1/2%-ában előleges bélbakteriulózist észlelték és több német orvos is (*Böllinger*, *Heller*, *Seitz*) saját tapasztalataival arra következtet, hogy a gyermekek gümőkórja az esetek jelentős részében a táplálékkal fertőzik magokat. Helyesebben jegyzni meg egyébiránt *Ostertag*, hogy

az utóbbi évtizedek statisztikai adatai nem leszek bizonyított abból az okból, mert különösen városokban a fiatal gyermekek csak kivételesen isznak nyers tejet.

Arra a kérdésre, hogy az állati gümőkór ragyja mennyire fogékony az ember, csak emberekben végzett ojtási kísérletek adhatnak szabatos felvilágosítást, amint kísérletek azonban egyelőre alig jöhettek szóba. Mindenesetre figyelmet érdemelnek azonban ebben az irányban azok az esetek, midőn beteg állatokkal, illetőleg ilyenek hulláresztjeivel megfertőzött emberek (állatorvosok, és szarvasok stb.) gümőkórban megbetegedtek, mely bántalom véletlenül ejtett sebzésekből indult ki és terjedt tovább az emberek testében. Ilyen esetek többes számban vannak feljegyezve a szakirodalomban s habár egyik-másik bizonyító értékelv szemben most utólag jogosult lehet talán a kétségbeadás, a jövőben, amint hasonló esetek gondossággal fognak megfigyálni, igen azok rendkívül nagy hordereje folytán, előreláthatólag nagyon értékes adatokat fognak szolgáltatni a most vitatott kérdés végleges eldöntésénél.

Az itt röviden elmondottak szerint az az eddigi felgás, mely az emberi és az állati gümőkór oktanlag azonos betegségnek vallotta, Koch ellenlétérelmi állásfoglalásból került sincsen megdőltöve. A midőn Koch fagy-értvé, hogy t. i. az embertől származó ragyly-értvé az állatok nem fogékonyak, értékre nézve méltatjuk, nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a sokszorosan beigazolt tételt, hogy a ragyly egyik állatfajból másba vitetvén át, nagyon módosulhat a megfertőtő hatása tekintetében.

Tanulások példái erre nézve a himló. Súlyosan megbetegedett emberről vett himlőnyirok borjún rendszerint csak egészen enyhe kiütést okoz és ilyen enyhe hatása már akkor is, ha azt borjúról borjura vitették át. Ha azután valamelyik borjúról ismét emberre viszik át, akkor sok esetben szintén csak könnyű kiütést idéz. Az emberről felet vesztő ember ragyly tehát a borjút testében nagyon szelídül, de azért nem változott meg egészen, mert némelykor borjúról gyermekekre viszaajtvá, ezeken súlyos himlős megbetegedést idézett elő.

Az emlősök gümőkórjának bacillusával szemben a szárazosok rendkívül ellenállóak. Ha azonban ezt a bacillus, *Nocard* példája után, élő szárazos testében tenyészítjük, annyira módosul, hogy azután már a szárazságt megbe-tetíti és egyébként is hasonlólvá lett a szárazos-gümőkórjának bacillusához.

Ilyen és más hasonló tapasztalatok szerint lehetséges, hogy az állatból emberbe juttatott gümőkórbacillusok az ember testében szelídülnek, annyira, hogy a szarvasmarhára vagy sertésre már nem vagy csak gyengén hatnak megfertőtőlv. Különösen győre lehet azoknak a hatása, melyek emberről emberre több nemzedéken keresztül vitetvén át, az ember testhez már nagyon hozzászoktak, míg azok, melyek még nem gernek kerültek az állatból az emberbe, még kevésbé szelídülnek, vagyohy alkalimálván ismét megfertőtőve az állatot s így volnának értelmezhetők a kisebb számu pozitív eredményű ojtások emberről állatra a nagyobb számu negatív kísérletek sorában.

Ilyen körülmények között, amidőn az eddigi tapasztalatok azt igazolják ugyan, hogy az emberi gümőkór ragyja iránt többnyire fogékonyak az állatok, és semmi bizonyított simon abban az irányban, hogy viszont az ember sem fogékony az állati gümőkór ragyja iránt: sőt némely tapasztalatok már eddig is az utóbbi ragylyoknak veszedelme volna mellett szólnak: nagyon korai és helytelen volna az állati gümőkórral szemben elhanyagolni a megfelelő védekezést. Különösen könyvelendő volna a mulasztások, hogy gondban elővigyázatos a gyermekek táplálásánál a már szerencsére nagyon elterjedt a közönség kör-

ben az a tudat, hogy a nyers tej élvezete főképen a fiatal gyerekek szervezetre veszedelmet hozhat s azért nálunk is már meghonosodott a szokás, a gyermekeknek a tejet csak felforralás, illetőleg sterilizálás után adni táplálékul. Ezt a szokást mindaddig meg kell tartani és lehetőleg terjesztetni a jövőben és pedig még akkor is, ha a további kutatásokból esetleg lenyeg az derülne ki, hogy a szarvasmarha gümőkóroja nem vesztélyeztet az ember egészséget. Szükségessé fogja azt tenni a jövőben is az a körülmény, hogy a tej nemcsak a gümőkór, hanem más betegségek (száj- és kórnyűves, diftéria, vörheny stb.) ragylyát is viheti az ember testébe. A jelen időpontban, egyébiránt a mondott okból egyáltalában nem volna indokolva bármilyen változtatást tenni azokban, a nálunk sajnos még nagyon hézagoss intézkedésekben, melyek ezúttal az ember egészséget a gümőkóros állatok teje és húsá révén fenyegető veszély ellenében megvédik.

Hogy az állati gümőkór előjárásának súlyosságát meg kellene értékelni, az a tény érinti: az már előbb hangsúlyoztuk. A betegség az ország szarvasmarhahálózatában nagyon el van terjedve; már ez időszertig igen nagy károkat okoz és ezek a károk megfelelő védekezés nélkül fokozatosan növekedni fognak, a mellett pedig minden betegeséggel felül álló tény, hogy a betegnek testében fejlődő ragyly fertőzi az egészséges állatokat. Az ország mezőgazdaságának igen fontos érdeke ezt a fetette veszedelmes betegséget minél szelídőbb határok közé szorítani.

Dr. H. F.

GAZDASÁGI GÉPÉSZLET.

Rovatvezető: Ifj. Spornas Pál.

A gazdasági lokomobil mint gőztalajművelőgép.

Mióta a gazdasági lokomobilok általánosan elterjedtek, ugy hogy minden nagyobb gazdaság rendelkezik egy vagy több ilyen géppel, szelíntlenül azon tanakodnak a gazdák és gépgyárosok, hogyan lehetne ezt a gőzgépet, mely ugyszólván csakis a cseplési munkát végzi s azután az év legnagyobb részében használaton kívül áll, jobban alkalmazni főleg azt talajművelési czélokra: Ezel sorban gőzsztartásra alkalmasz? Ezel előérésre már a legkülönbözőbb szerkesztelt változatásokat próbáltak meg, de mindezek eredményes megoldás nem sikerült. A számos kísérlet több ok miatt vált meddővé. Némelyek a közönséges gazdasági lokomobilokhoz lokomotívra átalakítottva közvetlenül alkalmasz szántani az után akasztott ékevel. Ez a megoldás csak félig sikerült, mert kissé nyirkosabb talajon a gép kerekei annyira leslyűdek, hogy a gép önmagát sem volt képes tovább mozgatni, annál kevésbé az utána akasztott ékét vagy ékeket huzni. Ismét mások a közvetelt szántást sodronykötél-távtitvél elvezetve a különböző állandósági módok szerint alakították a közönséges gazdasági lokomobil gőztalajművelésre is alkalmasz tenni.

Ez a kísérlet sem sikerült, azért mert a gép legtöbb esetben gyengének bizonyult, a végzett munka minősége és mennyisége nem állott arányban a fogazotttól erővel s a refordított költséggel. De nem sikerülhetett azért sem, mert ha még oly jól is alakították át a lokomobilok lokomotívra, hiányzott az erőnek megfelelő talajművelési eszköz.

A mezőgazdasági lokomobilok lokomotívra való átalakítása s ezzel annak nagyobb mérvű kihasználása teljesen megokolt lehet ott, hol az kéntelen munkahelyet többször változtatni. S ha ezen átalakítás oly módon vitelt keresztül, hogy az magát a lokomobil használatoságától elvált, mindenesetre előny lehet a gazdára nézve a lokomobilba feltehetet nagy tökélet jobban kamatoztatása.

Egyike ezen lokomobilátalkítási módoknak a *Beck és Gergely* (Budapest) féle átalakítás, melyvel a közönséges gazdasági lokomobil magajáró lokomotívá és egyúttal gőzzántára

ben oly előnyös gőztalajmivélés szélesebb körben elterjedjen. De ha sikerül a gazdasági lokomobilt erre a célra megfelelően átalakítani és felhasználni, a gőztalajmivélés és kül-

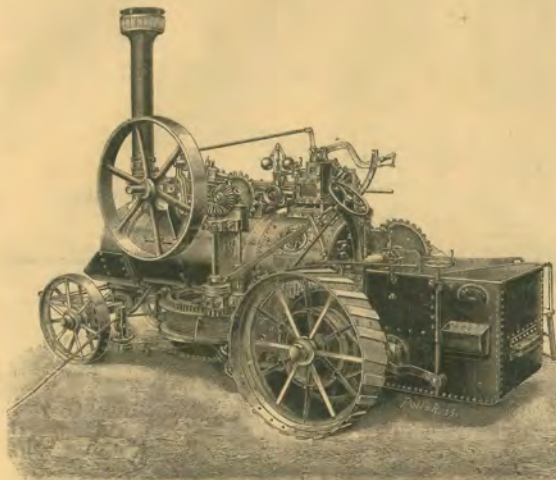
eszközzel. Kettőjük közt a különbség csak a munka mennyiségében lehet.

Van azonban még egy körülmény, mely a közönséges gazdasági lokomobilnak gőztalajmivélésre való alkalmazhatóságát kérdésessé teheti s ez a tarlószántás. Tudvalevő dolog, hogy a gőztalajmivélés egyik nagy előnye abban is nyilvánul, hogy a tarló felszabadulása után a gyorsan dolgozó gézekével azonnal lebuktatható. Ez a lokomobilból átalakított gőzzántógéppel nem lesz kivétel, mert a lokomobilnak éppen tarlófelszabadulása idején a cséplésnél kell dolgoznia. S éppen ezért az így átalakított szántógép a tarlószántáskor csak kevés, vagy semmi részt nem vehet. Ez maradni fog az igerő számára. Nem vehet részt egyben más irányú elfoglaltsága miatt, másrészt pedig azért, mert cséplés után és a nagy erőt kívánó őszi szántás előtt okvetlen alapos tisztításnak és javításnak kell a gőzgépet alávetni, különben lehetetlenség, hogy az összeszikkolódott és részben megrongálódott gép a szántás nehéz munkáját végezni képes legyen.

De nem is az a czélja az átalakított közönséges gazdasági lokomobilnak, hogy az az összes szántási munkálatokat elvégezze. Csak az, hogy a már egyszer drága pénzben beszerzett gép ne heverjen az év legnagyobb részén át tétlenül, hanem képes legyen a cséplésen kívül más munkát is végezni. Ezek közt pedig egyike a legfontosabbnak az őszi szántás, a tavasziak grubberozása. Éppen olyan munkák, mikor az igerő amugy is erősen igénybe van véve. Ilyenkor, ha a különben használatlanul heverő gőzgép segítségével közreműködhet, bizonyára csak hasznos befektetésnek számítható az a tőke, mely az átalakítás költségebe be lett fektetve s mely töké — két lokomobilnál 400 méter sodronykötélet és egy a mellékelt 268. számú ábrán látható 5-tesztű ekét bele-számítva — 16 — 18 000 koronát tesz ki. Ezen összeg lehetővé teszi a gőztalajmivélés által-mászást olyan gazdaságokban is, hol 8000 korona befektetési tőke hiánya miatt eddig az nem volt keresztelhető.

Az elv, melynek alapján Beck és Gergely géppárja a gazdasági lokomobilok átalakítását megkezdte helyes és remélhető, hogy ezen elv a gyakorlatban is eredménytelenné lesz keresztelhető.

íj. *Sporon Pál.*

268. ábra. Beck és Gergely budapesti géppár gőztalajmivélésre átalakított közönséges gazdasági lokomobilja.

alkalmas géppé van átalakítva. Ezen átalakítás következtében a gazdasági lokomobil nemcsak szállítási czélokra szolgálhat, hanem gőztalajmivélésre is használhatóvá lett.

A magajáró lokomotív mint gazdasági gép már évek óta mindjobban terjed hazánkban, különösen az Alföldön, hol a cséplőgép néha nagyobb távolokra is kénytelen vándorolni munkája végett.

E gép mint ilyen bevált a eltekintve elég nagy évek óta ahol az utak és árak megfelelnek neki, jól kihasználható. Mint szántógép azonban még nem használtott és a cséplési munkák befejezte után csakugy tétlenül hever, mint a közönséges gazdasági lokomobil.

A mellékelt 268. számú ábrán bemutatott átalakított közönséges gazdasági lokomobil nemcsak mint cséplőgép és mint szállító-gép szerepelhet, hanem gőztalajmivélésre is használható. Átalakítása a Fowler-féle gőzzántógépek elve szerint történt, amennyiben a henger kázánja alatt elhelyezett sodronykötéldob, annak hajóműve és szerkezete a Fowler rendszerén alapszik. Így tehát tulajdonképpen gőzzántógéppé alakítottatt az a közönséges gazdasági lokomobil, mely azonban a sodronykötéldob leszerelése után ismét egyszerű magajáró lokomotívá változtatható.

Ezzel az átalakítással a közönséges gazdasági lokomobil használhatósága lényegesen növekedett, mert meg van adva a mód annak többoldalú és huzamosab kihasználására. Másrészt pedig nyereségszámba megy az, hogy kisebb gazdaságok is képesek a gőztalajmivélés előnyeit kihasználni anélkül, hogy nagy befektetési tőkére lenne szükségük.

A gőztalajmivélésel együttjárt előnyök a kisebb, kevésbé tőkével rendelkező gazdákra nézve mindaddig gyorsulván elérhetőek voltak. A gőztalajmivélés kisélet nagy ára, a drága bérszántás kizárták azt, hogy a kül-

nösen a mélymivélés mindenestire nagyobb tért fog hódítani, mint eddig.

S amennyire a mellékelt 268. ábrán látható átalakítási módból következtetni lehet, az valószínűleg megoldotta ezt a régen vajdó kérdés. Megoldotta pedig azaz, hogy mintal vette a már régen bevált és jónak bizonyult rendszer, a sodronykötéltel való két-lokomotivos szántás rendszerét.

De ez magában véve még nem teljes megoldás, mert a közönséges gazdasági lokomobilok nem készülnek oly nehéz munkára, oly nagy erőfőjtésre, mint aminő a szántáshoz kell. S ezért — csak kisebb nehezebb munkánál is — képtelenek lennének megfelelő mennyiségű és minőségű eredményt produkálni. Megerősítettük esetén pedig idő előtt tönkre mennének. Szóval az ismert és alkalmazott gőztalajmivélésre minden átalakítás daczára sem lennének használhatók, ha nem készültek volna *erőjükhöz mért talajmivélő eszközök.*

A Beck és Gergely géppár, midőn helyes rendszeren elvén alakította át a közönséges gazdasági lokomobilot talajmivélő géppé, tulajdonképpen azáltal tette ezt valóban használhatóvá, hogy a gépek erejének megfelelő talajmivélő eszközöket is készített.

A könnyebb talajmivélő eszközt gyengyebb gép is elhuzza és ezzel csak az oly jó munkát képes végezni, mint az erős gép a nehezebb

268. ábra. Beck és Gergely budapesti géppárjának két ill. 5-tesztű eké, a gazdasági lokomobilból átalakított gőztalajmivélő-géphez.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hreblyai Emil.

Magyar viziszarvasok.

1. A magyar lud.

Ha a magyar ludról kezdésbe beszélni, szinte félek, hogy ismét lesz olyan ur, aki megint azt fogja rá mondani, a mit a magyar tyúk ismertetésénél és annak továbbfejlesztésére való ajánlásánál mondott: hogy van magyar szarvasmarha, magyar ökrök, sőt magyar szamár is azt tudjuk, de hogy magyar tyúk is legyen, azt később vizsgáljuk.

De hát olyan az én természetem, hogy nem félek én még sem az ilyen beszédoktól, de nem is félhetek, mert szent meggyőződésem az, hogy magyar fajta lud is van, miképen van magyar fajta kacsa.

Magyar az mindkettő főtípus-talpig s ha egyes családok ereiben felföldgél egy pár csöp külföldi idegen vér, mégis magyar az is, mert hát ennek az áldott magyar földnek, fűnek, viznek olyan a hatása, hogy még a legtelvebb emendi lud apák és pékingi kacsa marék dedumaká is szépen észrevétlenül átalakulnak magyarra, ha csak hagyjuk őket s nem házasítjuk azokat minduntalan össze „importált” gavallérokkal.

Kedves jó barátom neked a statisztika, ezt hívom én segítőtársam most is. En vele együtt kérdem azoktól, kik a magyar lud, magyar kacsák létesítését tagadják, hogy az a 13.084.300 korona, melyet az 1900. év végén kizárólag tul, ludszár és ludmáj kiföldön való eladásából — miként azt ezen munkámban toval-b részletezni szerencsém van — bevettünk, mifele ludakból és kacsákból került ki.

Bizonyra nem az emendi tisztavérű ludak és tisztavérű pékingi kacsák termelték az ezen összegnek megfelelő árut?

Hogy fokozódik évről-évre a bevétel e czímen, sőt sincs róla, ez az okserű lud és kacsaenyésztés érdeme s érdeme a kitűnő keresztény anyagnak, az emendi gunarunknak és pékingi gacsóknak, de a fő főérdem mégis csak az alapanyag s a magyar tenyésztéseseké.”
A magyar lud hazánkban mindenütt fel-feláható s két színben fordul elő, van tiszta fehér színű s a hozó tenyésztők, ott a gazdaszasszonyok örölmesebbek, de a kereskedelem is fejlettebb és rendeztebb, mert a tollkereskedők figyelmeztették ott már a ludenyésztéket évekkel ezelőtt arra, hogy csak az értékesebb tiszta fehér ludakat tenyészessék, mert akkor a tőlük nyarú tollért is lényegesen többet fognak kapni, lévén a tiszta fehér toll sokkal értékesebb.

Ahol pedig a tarka ludakat tenyészítik, ott a tenyésztők ezzel az előnnyel még nincsenek megismerkedve s a toll színe sulyt nem hílyeznek, pedig a 2 év alatti helyes kiválasztás után a tiszta fehér-tollú ludakra könnyen szert lehetnek.

A magyar ludnak — eltekintve a színtől — van többféle változata is. Így van Léva vidékén olyan lud, melynek húsja és mája igen keresett czikk, tehát azt lehet mondani, hogy ez *hus-lud* s fő kontingensét képezi azon mennyiségnek, melyet Bécsbe Prágába hazánkban kivisznek.

Van aztán Makó vidékén ismét egy más-fajta lud, melynek mája óriásra nő (Lellevidéki ludak) és van ismét olyan, mely sok zúrt termel.

Általában pedig a helyi viszonyok és az éghajlat szerint a magyar ludak annak nagyobnak és kifejlettebbnek, minél inkább délfele tenyésztetik, különösen ha sok tápság legelők, jó tápság takarmány és kelő víz áll rendelkezésükre.

A magyar lud alacsony lábú, zömök testű, rövid nyakú? Ezt szeretők a zsidóságok, mert könnyen tömhető, a rövid nyakú ludnál

a tengeri gyorsan és fennakadás nélkül csuszik. Széles mellű és hátú, egésztestes, falánk és jól emésztő. Csontjai vékonyak, huserakodása nagy. Húsa puha és ízletes. Sulya meghízalva legfeljebb 6 kilogramm. Igénytelen, betegségekkel szemben ellenálló. Tolla sok, finom, évente 3—4-szer kopasztható, tehát igen gyors fejlődést, edzett és hasznos hajtó állat.

Et a faját összeválogatva, emendivel nemesített nagybőrtű gacsókat fokozatosan javítva, 3—4 év alatt így szép példányokat kaphatunk, amelyek minden tekintetben versenyezhetnek a tisztavérű óriási emendiekkel.

2. A magyar kacsa..

A magyar kacsának is igen sok* jó tulajdonsága van. Különösen nevezetesek azok a tulajdonságai, melyek tenyésztését előcsóvá teszik. Ilyenek igénytelensége, fürgesége, takarmánykeresési ösztöne, edzetsége és szaporasága. Ezt a sok jó tulajdonságát még tetözi kitűnő ízű húsa és finom tolla. A mérleg mást ismertetőjében aztán, világszerte körülött rossz tulajdonú gyándott ott terpeszkednek hibái: a test kicsinyesége és félszermazásának hiányos megjelölésének hiánya, mely utóbbit minden sok tenyésztő nem akarja elismerni magyar kacsának, hanem csak „közönséges”-nek vagy „parasztkacsának” nevezik.

En nem bánom, legyen hát magyar paraszt-kacsa, csak az a fő én előttem, hogy senki el ne vitassa, hogy ez a kis *jószág magyar*, mert az a jószág az, amelyet — kiállításon annak, hogy megjelölés kéri, a sok évtől át helytelenül történt tenyésztése miatt — kiföldön haza zinnel fogva igen keresnek.

Szent meggyőződésem egyébként az is, hogy nálunk is mindenkor jobban fog izeni a magyar kacsa sülte, mint a teliver pékingi kacsáé.

Hogy kiföldön, különösen a németek annyira agyondicsérik a toltér értékeit, kacsá húsát, azt annak tulajdonjában, hogy azok soha sem ettek magyar uzsonnalán, magyar szácska által, magyar módra sült kacsát. Bezzeg más volna véleményük, ha az olajja vagy vajja rántott nyúlus húsa pékingi kacsasült elfogyasztása előtt, egy íjta sülteit fogyasztott volna el.

De hát végre nincs is ezen mit vitakozni, napról napra, hogy a magyar fajta kacsa értékes állat, melyet feltétlenül meg kell beszélni s a további tenyésztés alapanyagául venni. Fődolgo, hogy helyesen megválasszunk az anyagot, mert hát bizony mint előbb mondtam, sok, éven át a tenyésztőknek nem adtak tanácsot arra, hogy miképen nemesítsék a helyes kiválasztás által a körültekintő megvárt saját baromfiállományukat, hanem e helyett tanácsot kaptak a muzeumba való sok czifra kiföldi fajlat.

Szerencse, hogy a magyar tartózkodó természet, szereti előbb a példát látni s má már kés kárán is tanulni s igen sok aortát a dolog, van még sok szép magyar kacsák, csak jól kell azokat kiválogatni. 3—4 év helyes tenyésztés eljártas után megérhető majd a tudós kiföldi, állomány legelőnké a kis-gacsának is s majd megnevezhetik a kereskedők által kivitt baromfiak minőségét is. Ez határozottan évről-évre javul, mindig többet visznek ki s így több pénz is jön be érte az országba.

A magyar kacsát válogassuk ki tenyész-tésre olyképp, hogy csak tiszta sarga csőrű és lábú, fehér tollú tojták legyenek megtenyész-tésre s ezekhez pékingi nemesített magyar kacsá gacsért vagy teliver pékingi gacsért használjunk s aztán minden évben a szüléskéhez képest 1—2 új teliver pékingi gacsért szerezzünk be. Azután a szaporulatnál mindig csak tiszta fehér kacsákat tartunk meg s ha így járunk el, pár év múlva van szép, nagy edzett, igénytelen, jól fejlődő, húsos kacsák számarányunk, mely teste nagyobb lesz s így értékesebb is.

Nem tudom tehát jobban, melegebben ajánlani ezt az eljárást mindenkinék, hogy azt

kövesse minden gazda, egyszer már legyenek tud az elemi kérdései, hogy mely kacsát tenyészítsünk. Négy év gyakorlati eredmény, melyet az országban, a földművelésügyi m. kir. miniszter ur több mint 4000 dr pengi kacsá gacsjaival tett keresztelési kísérletek által elért — fénnyesen bizonyítja ezen tenyészítési eljárás helyes voltát s emellett arra azt bátran ajánlhatom, hogy a legjobb eljárás mindenkinék, baromfiembeszeres vonatkozásban utmutatásokat, előjárásokat nálunk minden gazdának úgy kellene ismerni, mint a jó és helyes szántásvetés módját.

Ha előjön az idő, hogy e téren is minden gazda tájékoztatva lesz, akkor ismét haladunk egy lépést a mezőgazdasági kultúra terén. B.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

568. kérdés. Hol lehetne egy olyan művet szereznem, amelyből egy középiskolát végző fiatalnak a gazdaság egyes ágazatainak rövid ismeretbe hamarosan be lehetne vezetni, t. i. amely műben befoglaltatik a föld, tóhén, sertés és juh tenyésztésének dörjöbje való ismertetése, ugyintzán a növénytermesztés illetőleg a gabonaméneke s leggyakoribb takarmányfélék és gumósövények egyszerű s népies ismeretese, valamint a talajművelések, u. m. szántás, borodás, hengerezés stb. hol és minő irányban leendő használat, nemkülönben a vefelőfok mikénti összellátási módja, t. i. mikor, mely növény után mit vetünk, minő talajt szeretnek az egyes növényeink, szvól olyan egy, esedeg több művet, amelyben fentkörültrőlök egy magat gyakorlatilag képzendő fiatal ember jó alapot nyerszenne.

569. kérdés. A szomszédom eladásra ajánlott takarmányrépát. Kérem tudatni mily ár adhatok métermázsánként. A répa ki van szedve és letakarítja s hiválási czélra venném, mindenesetre azon céllattal venném meg, hogy valami nyereség maradjon a hiválás után. Egy szöval mi ártoke van egy métermázsára takarmányrépának? Marhabizálással? s mi tejgazdaságban? Szivességekkel előre közzöve maradtam kiváló tisztelettel. N. G.

570. kérdés. Szlavóniában ordítórtások által nehány év alatt 5 majorból álló, mintegy 5000 holdas uradalom létesült, hol eddig trágyára kivételg nem lévén, csak az igeterőltet bebeszerve. Egy hiválás módos és egyszerű szüléttel való szomszónattal jelenleg nincsen, amly pedig csak kevés trágyát produkál, ezért óhajtánánk marhaállományt beszerezni. Főczélunk volna, hogy elegetbón trágyát kapjunk, hogy a szalmát, polyrát jobban értékesíthessük és hogy ne az egyoldalu gabonatermesztésre legyen a gazdaság utalva. Céluzerő volna-e a fömajánban tenyésztetés felállítása, a szaporulat felszervezése a külső majorokban elhelyezni? A tejet a szomszédok helyesen literjét 10 fillérrel lehetne eladni, de ug, ha a levőföltöt tejet 2 fillérreljé visszavesszük, ha pedig ezt tenni nem akarjuk, úgy a tejet csak 6 fillért kapnánk. A borjunevelés kifizeti-e magát, van-e mellette legalább némi haszon? Alkalmos-e és legelő volna elegendő mennyiségű anyag arnyit fogunk, hogy a földöket ug, munkálbassuk, mint ahogy kellene, annál is inkább, hogy az irtások még folytatva lesznek. Hol létesítsük a legelőket? A dombon-e vagy az alján? Vannak sejtés lejtő dombok, ahol kisebb-nagyobb gördők vagy visszakadékok vannak, amelyek következtében ezek nem a legjobb szántóföldek, de azért könnyen munkálhatók. Vagy pedig az alján csak csak a legelőt, mert van ilyen is elég, az jó föld is, ró is; különösen ott, ahol már vízmentesítve van, vagyis a belvezete leveztve. Hogyan fizetné ki magát a birkanyésztés? H. M.

Felelet.

571. kérdés. 1. Bérlo a tíz évre kötétt bérserződésben leltárat mellett *járkaban* levő épületeket oly kötelezettséggel vette át, hogy azokban leltári állapotban köteles visszaadni, de a bérlet lejártakor *rossz karban* adja azokat vissza: védekezhetik-e azzal s van-e védekezésének jogalapja, hogy az épületek anyagi és szerkezeti hibák folytán jutottak *rossz karba*? A bérlet átvételkor bérlo nem állapított meg ilyen hibákat. 2. Lehetésgye-e az, hogy jó karba hozott és jó karban átvett épületek évről-évre való rendes javítás és tartozás dacára is 10 év alatt tönkres menjenek? 3. Mi bérlo kötelessége az épületek jó karban tartására tekintetben, ha a szerződés csak annyit rendel, hogy a bérlo tartozik az épületeket jó karban fenntartani?

572. kérdés. 1902. július hó 1-én egy bérletet veszek át. A birtok mostani bérloje a birtok átvételkor a birtok felszerelésével, a cselédjeggyel, átvette az ingó felszereléssel a bérlo fizette, a többitől leltárat lett felvéve. A leltárban a cselédörök nincsen ugyan említve, de a szerződésben az áll, hogy a bérlo köteles a kibérletkor bérlonek okserrend gazdálkodni, a bel- és külgazdaságot rendesen kezelni és a gazdaságban folyton anyyi és anyyi vonó- és haszonmarhatartani. Most a régi bérlo már nem akar cselédek fogadni és a birtokot 1892. év július 1-én cselédnek nélkül a tulajdonosnak, illetve új bérlonek át akarja adni. Sziveskednék felvilágosítást adni, nem kötelező-e a régi bérlo a jövő évi cselédek felvételét, mert ő annak idejében szintén cselédekkel vette át a birtokot? P. B.

573. kérdés. A hizalás első időszakban tehensimelt 1000 kg. élosúly után számítva 40 kg. burgonyát "Venecziá"-féle pózilonfőve kezdtem etetni, a tehének közül 4/5-rész sóm kapott, minek okát a burgonyatelemben véltém felírni, helyette most etetek, etetek mennyi arányban keverjem, illetve etethetem a burgonyát, hogy a sómór, ha elmulik, ismét fel ne lépjen s mi a legjobb védekezés, ha a sómór felépött. "Feketedár".

574. kérdés. Borjaimat 5 napos korukban anyjuktól elválasztván, sovány (centrifugás) ódes tejfel itatom. Menynyit csak darabonként és meddig itassam meg? Milyen és mennyi keményítő, esetleg más anyagot keverjek a felforralt sovány tejbe. F. S.

575. kérdés. Kerek szives felvilágosítást, lehet-e valamely gyárbán cselétszéri *barzda*-ekét kapni, amely a jobb és baloldalon feltölt földet elsimítja, ugy hogy az majd aratóskor akadályt ne tessen az arató-gépek. Külső E. nekem Szék-féle *barzda*-ekét ajánl (borona-fogalkból). De hallottam, hogy vannak gereblyéket ellátott *barzda*-ekék is és azokkal a legbiztosabb munkát lehet végezni. Hol lehetne azokat beszerezni? R. K.-y.

576. kérdés. Gözöket nem tudok kapni és szeretnék melyszántat után alajaleköt járattatni. Rendelkezésem van Szék-ökkel. D. U. M. N. Egyes (állitható szarvak nélkül) és Z. E. N. kettős ekeket, lehet-e és cselétszéri- a különösen takarékosági szempontból — fenti ekekre alatajuro fejét alkalmazni. Avagy inkább e célra szolgáló ekekké hasonosabb és jobb munka végezhető-e? Különösen előnyösen ajánlja majd méréseket áránál fogva a Kibnéfélé *alajaleköt* vasgördényűjét, jó munkát csinál-e az eke kötétt után? D. A.

577. kérdés. Kérem a "Köztelek"-ben tudósra adni, hogy hol szereshetnék egy sertésgráyorlő-répet? Próbáltattam ugyan mű-trágyáról-ellen sertésgráyorlő őrlni, mely eléggé jól őröl, de csak 96 kg. őröntünk is egy nem fizeti ki magát, mert legalább 6-7 méterátszám kellene őrölnie őröntök. W. A.

578. kérdés. Melyik a legjobb daráló? amelyek tartós és kezelése könnyű, az öntvény tárcsával ellátott daráló lassan működők és a tárcsák hamar kopnak. H. S.

Dióhéjba toglalt mezőgazdaságtan. (Felelet az 568. sz. kérdésre.) A kérdésben foglalt követelményeknek legjobban a következő két mű felül meg: *Tormay Dóla*: A magyar gazda kincseinek 22k. kiadás. Budapest, 1900. A. I. korona és *Rovara Frigyes* és *K. Ruffy Pal*: Gazdasági vezérfontan gazdák használatára. Alsó-Lendva 1898. A. 3. korona. A növénytermesztéssel részletebben a következők mű foglalkoz: *Secey István*: Mezőgazdasági növénytermesztés. Két kötet. Ára 6 K. A kérdéstevő figyelembe ajánljuk azonkívül az erdélyi gazdasági és közművelődési-vallalat, amely július 4. gazdasági tartalmu füzetét adott ki, amelyben egyenként is megszereshetők és egyes gazdasági kérdések iránt részletesebben tájékozhatunk. Hensch.

Takarmányrépa értéke. (Felelet az 569. sz. kérdésre.) A takarmányrépa értéke a széna, ára szerint igazodik; ahol drága a széna drágábban fizetik a répat is, melynek ára 4-ként vidékok szerint 80 és 140 fillér közt változik. Valódi értéke iránt pedig akár hizalás, akár tejgazdaság szempontjából meg jobban a répában foglalt emészthető tápegyeség mennyisége tájékoztató, amely a répa fajta és nagysága szerint 10-15 közt szokott mozogni, azaz 100 kg. répában 10-15 kg. emészthető szénhydrátum redukált tápanyag szokott lenni.

A tápegyeség iránt pedig a középminőségű széna árából számíthatjuk ki; ilyen széna átlagban 45 tápegyeséget tartalmaz, miszerint egy tápegyeség ára 3 koronás szénaárnál kereken 7, 4 koronás szénaárnál 9 fillér.

Első esetben tehát a répa megfelelő ára 70-105 fillér, a másik esetben pedig 90-135 fillér. A tejgazdaságnál a répa általában jobban értékesül, mint a hizalásnál, de e tekintetben nagyon sok függ egyrészt az állatok minőségétől s korától, másrészt a répán kívül nyújtott takarmánytól, továbbá a tej, illetve a hizáló állatok értékesítési árától, minél fogva határozott válasz ezen kérdésekre nem adható, a közölt adatokat tehát csak tájékoztulási szolgáltnak.

A haszonállatok szervezése szarvas birtokon. (Felelet az 570. sz. kérdésre.) A jelzett viszonyok közt a tejgazdaság fölkarolása a főmójonan egészen helyenvaló s minthogy a tej csak 10 filléren értékesíthető, a főslly a tenyészésre alkalmas állatok fölnevelésére lenne fordítandó, annnyival is inkább, minthogy a 2 fillérvé visszaváltandó fölfőzött tej a natál borjakkal nagyon jól értékesíthető.

Hogy a borjuevelés kifizető-magát, attól függ, hogy a felnevelt borjuktat minő áron lehet ott értékesíteni; kedvező állatárak s olcsó legelők mellett a tenyészés mindig haszonnal jár s adott viszonyok közt, ahol a terjedelmes uradalom állatokkal még csak felszerelési, háztelnyészes útján ez a cél bizonyára a legbiztosabb mód értékesíthető. Az iszörborjúk a tohátnálanyai pótlására és fejlesztésére lennének fordítandók, a tönk pedig az ökörralanyai folytonos pótlására, mi a kímusrált ökörk hibába foghatók. Ezen rendszer mellett tehát az első éveken csak mustra borjúk, tehének és ökörk kerülének eladásra és a haszonállatállomány folyton garapíthatók. Ha legelőn eléggé nem áll rendelkezésre, a majortól távolabb felvő, silányabb talajú s szatóföldnek kevésbé alkalmas területeket kellene ezen célra fordítani, a jobb, rónafekvésűeket pedig szatóföldnek és a melyféleképpet réteknak szánni; legelőnek továbbá esetleg az áradásokon alvettet területet is alkalmasak.

A haszonállatok feltélen juhokkal nem rendelkezik, a birtaktenyészés legelőjök azon esetben ajánlható, ha közönséges tejs juhok tartának s ezek sajátjával vagy törője előnyben értékesíthető, ellenben a tisztán gyapjút szolgálótó juhtenyészés az alacsony gyapjark

miatt a szarvasmarhatartással jövedelem tekintetében nem versenyezhet. Hensch.

Holt-léltartatás. (Felelet az 571. sz. kérdésre.) Ad 1. Ha a bérlo a bérlet átvételkor cimulatszótól az épületek szerkezeti és anyagihibát megállapított, azért meg ezen a czimen sikerrel védekezhetik, csak az a kérdés, hogy állitható megállapított-e, s a bérlo nem áll hibában, szeméremek, szakfőnök szemlével bizonyítani is tudja, mert per esetén arra kerül a sor. Ad 2. Rendes javítás és tartozás nem óvhatja meg az épületek örök időre a természetes pusztulás elől, hogy az mikor következ be, az ezer és egy körülménytől függ. Ad 3. Kötelessége a tetőt horpadás és csurgás ellen megvégni. Sz. P.

Cselédjegy felvételéhez a leltárba. (Felelet az 572. sz. kérdésre.) A cselédjegy shegony se számítható a birtok felszereléséhez s a fellől nem lehet ugy intézkedni, mint ahogy a fundus instruktusról szokás. Ennek folytán akármint is tartalmazom a szerződés, a haszonbérllől sohasem lehet jogiag arra kényszeríteni, hogy a cselédjegyet valakinek átadj. Megteheti tehát azt, hogy cselédnek nem fogad. Amennyiben azonban ebből a tulajdonosnak joga származik, azt megteríteni köteles. Sz. P.

Sómór okozó burgonya. (Felelet az 573. sz. kérdésre.) A jó burgonya csak akkor okoz a marháhd sómórt, ha aránytalanul sok etetünk belőle; miután azonban a jelen esetben csak 40 kg. gőzött burgonyát kapnak a hizáló állott tohenek (10-20 kg. élosúlyra s naponta) s miután etől a rendszernek mondható adag, több is megismő-ődtek, azt tételhezjük föl, hogy a kérdéses burgonya nem egészen szabályos. Ugyanis bizonyos talaj-, időjárási-, trágyázási, mivelesi s eltartási viszonyok között kenyérsip csipős izivé válik a burgonya s akkor igen könnyen okoz sómórt, mely bajon azonban a burgonyatelemben megőrzés által se gítenni lehet. Ezért kísérte meg ajövőben csak 30 kg. burgonyát adni s etessen azonkívül csak száraz takarmányt, mert a burgonya ártalmas voltát fokozza az is, ha az állatok a burgonyán kívül még más vizonyos takarmányt (pl. fülesített széna) is kapnak.

Ha a sómór már fölépött, csak egy védekező lépés van, ha a fűt ókát (a jelen esetben tehát a burgonyatelemből) hártjuk el, vagy ha az legalább is mérsekeljük, ami az adagunk 40 kg.-ról 30 kg.-ra való leszállítása által remélhetőleg is érhető. Ellenben oly gyógykezelést, mely az okozat változatlan hatása mellett is eredményre vezetne, nem ismerünk. Ajánljuk ugyan a fölparított nyers burgonyának 1/2-1 napi áztatását, mely esetben a csipős anyagok kilugoztatnak, de miután ez tápanyagvesztéssel jár, inkább a mász adagunk leszállítását tartjuk czélrűnek. Csélek.

Borjuevelés fölfőzött tejfel. (Felelet az 574. sz. kérdésre.) A borjuevelésére szolgáló fölfőzött tej esékely szirtartalmának pótlására alkalmasak a murfogalmányai (20 grm), földszivódiólag (20 grm), levigott borjúk meg öltöztött veszerjára (30 grm), a lenmag, tengeri s zabliszt (30-30 grm), stb. A zárjel köztül számok az egy liter fölfőzött teje számitandó mennyiségét jelentik. A használandó anyag alaposan elvevendő a fölfőzött tejben, sőt a keményítővel cselétszéri befőző. E tárgyán különben a murfogalmányai a "Köztelek" munkárfolyamának 90. számában s ezért sziveskedjék ott utána olvasni.

A borjú által szükségelt póttal mennyisége azok élosúlyának 1/5-1/2-0-0 között változhat aszerint, hogy mennyire akarjuk fejlődését csettetni; pl. a husterlemes fölfővelendő borjúnak több póttal adunk, mint annak, melynek később a szarvasmarhatartás célja, hogy a póttal folyton egyenletesen mérhesk ki a borjúk számára, bentenkit egyszer megmúszkújuk ökt, s most azzal a hányadosal öltüjük ki minden egyes borjú élosúlyát, melyet előre megállapítottunk; pl. ha a hányados 1/4,

s ha a borjú súlya 80 kg., akkor a következő mázsálság 10 kg. póttalil kap naponta. Az anyatejű természetesen fokozatosan térnik át a póttalira, továbbá utóbbit mindig ügyesen adjuk a borjúnak és azt a lefeljebb 2 tejet, melyet csak órák múlva fogunk póttaligyanánt használni, erősen lehitve s nyáron jég közét helyezve tartjuk el, mert máskülönben egy elszaporodnak benne az ártalmas baktériumok, hogy a borjú halálát is okozhatja.

Hogy meddig adjuk póttalir, azon néhez vaktában megfelnél, mert ez is attól függ, hogy mennyire akarjuk a borjúk fejlődését előmozdítani. A tejelő fajták fölvenésénél rendszerint csak a borjúk 8—10 hónas koráig alkalmaznak tejet, vagy póttalir, ellenben a szimmenthal iszövel 4, a bikával gyakran 10 hónapos koráig vagy tovább is itatnak tejet vagy póttalir.

Bárzda-ékek. (Félelet az 576. sz. kérésére.) A bárzadák behuzására leggyorsabb eszköz a Sack-féle szántóföldgyengető, mely-lyel az osztóbarázdák egyszerű módon és könnyen behuzhatók és elsimíthatók.

Azók a bárzdaékezők ékek, melyek-nél az ékeket mögött meg egy simítószékkel, akár boronafogóval, akár simítószékkel állíjón, nem telik meg teljesen feladatunknak, mert egy géppel egyidejűleg szántani és bárzadát behuzni nem igen szokott sikerülni.

A Sack-féle szántóföldgyengető ügyesen forduljon kérdéstevő Propper Samuhos (Buda-pest, V. Váci-kört 52.). *s. P.*

Általjáró alkalmazás Sack-ékre. (Félelet az 576. sz. kérésére.) A Sack-rendszere ügyetemes ékek mind úgy vannak szerkesztve, hogy azok gerendélyre a különböző talajmivélő eszközök felérőstíhetők. A ZFN jegyű kettős ékekre az első ékeket helyett teljesen jól lehet az általjáró éköt felérőstíteni és megfelelő igazerővel ugyanaz a munkacredmény érhető el, vele, mint különálló általjáróval.

Trágyárólépek. (Félelet az 577. sz. kérésére.) Külön sántárgya-örölpéget eddig nem hoztak forgalomba. Tessék kérdéstevőnek talán az olajpogacsazú-géppel próbát tenni, mely örökös, a gép nagysága szerint 100—400 kg. olajpogácsát zuz, illetve tőz és darál meg durván. Lehet talán, hogy egyik-másik nagyobb szerkezialételepen dolgozik ilyenfajta gép, talán Kőhánynál lehetne róla egy-egy mást meg- tudni. Gazdaságainkban különleges sántárgya-örölpét nem használnak. *s. P.*

Legjobb daráló. (Félelet az 578. számú kérésére.) Hogy melyik a ma nálunk alkalmazásán levő daráló-gép közül a legjobb, azt megfellelő összehasonlító kísérletök hiány, nem lehet kijelölni. Általában az újgyári, azelőttécsé daráló-gépek jókának mondhatók. Hibajuk leg- feljebb azt lehetne felhozni, hogy a tárcsák aránylag hamar kopnak és kopásuk esetén nem élesíthetők utána, legalább házilag nem. S hogy mégis jól gyakorik és gépek ellen fel- hozott panaszok, annak oka legtöbbször abban keresendő, hogy nem adják meg a daráló-gép szükséges erőt és megfellelő fordulást szá- mot. Hogy bármely ma acélglyűrűs-tárcsás daráló-gép jól dolgozzon, annak perzenteként legalább 450, de jobb ha 500 fordulatot kell adni, ugy, hogy a fordulati számot darálás közben is betartsa. Ezt járgányain csak a kisebb dara ópegnél kell elérni. Mibelyt olyan daráló-gépeket, melyek 220, melyek 200, 180, 160, 140, 120, 100, 80, 60, 40, 20, 10, 5, 2, 1, 0,5, 0,2, 0,1 fordulót másodpercenként, a daráló-gépnek kell készíteni, a járgányerő nem kell meg. Valamennyi motorikus erőről kell gondoskodni és ez esetben. A géppélel hajtót nagyobb daráló- gépekkel örökös 400—600 kilogramm finom darát minden túlerőtelés nélkül lehet nyerni.

A tárcsák ideőtelő elkopását leggye- zerebben úgy lehet elkerülni, hogy a daráló- gépek anyagot tisztán öntjük fel a daráló- rútra. Nem a gabonaszem, hanem a közét keveredett vaszettek, kövecskék stb. tessék tönkre a tárc- sát idő előt. *s. P.*

Kis-Küküllőmegye közönsége a baromfiélesztéséről.

Az utóbbi években a baromfiélesztés fellendítése érdekében nemcsak a kormány, nemcsak a törvényhatóság tényezők, de a társadalmi szervezettek, a gazdasági egyesületek és szövetkezetek is, rendkívül sok és üdős munkát végeztek.

Volt alkalmunk már több ízben, abbeli nézetünkünk kifejezését adni, hogy valamely akciózót és akkor kap tulajdonképpen életre, ahol és amikor az minden állami támogatás nélkül meg tud élni, fejlődni és fölételestíni társadalmi szervezetek, a gazdasági egyesületek, mondjuk rövidebb vagy hosszabb idő alatt úgy az akciózói nem jó, nem célravezető, nem életképes.

A földművelésügyi miniszternek négy év előtt megindított, szilárd alapon álló baromfiélesztési akciózói legvilágosabb példa arra, hogy csak a jó magból lehet várnunk termést, nagy természetű és helyes irányban megkezdett komoly ügy állami támogatás nélkül is fejlődni, terjeszkedni és virágzásban maradni képes.

De viszont a baromfiélesztés terén eddig elért fényes eredmények azt is bizonyítják, hogy a kormány által megindított bármely akciózói, az társadalmi tényezők nem támogatják, vagy nem anyagi támogatásuk és a legnagyobb erőfeszítések mellett sem képes gyökeret verni.

Midőn négy évvel ezelőtől az új baromfi- élesztési irányzat ismertté vált, az OMGE-nél az E. G. E. kívül — kik a sorban a legelőskö- valának — csakhamar csatlakozott és széleskörű buzgó tevékenységük az ügyet előmozdítani igyekeztek az. Államrámegyei Gazdasági Egye- sület, a Délvidéki földművelők egylete, a Törvény- vármegyei, a Temesvármegyei, a Csongrádvár- megyei, a Pest-pilis-solt-kiskunvármegyei, a Sárosvármegyei, a Vasvármegyei, a Mosonvár- megyei gazdasági egyesületek.

Itt létsületek gyors egymásutánban a baromfiétermeket értekesítő szövetkezetek, itt lett a nemes hárbartók szere kizöszása által nem- rejtve legelősköz — nagy arányokban — a hazai magyar baromfioldásról.

Midőn az e terén elért feltűnő eredmé- nyek ismertté lettek, az erdélyi vármegyek sem maradtak el azon áldásoknak igérezők mozgalomból, mely az idegenbe készülő meg- előlést könnyebbé tenni czéllozza.

Terveket szült a nemes munkálkodás iránti akarat, a tervek valóstulak s a munka megindult.

Most ismét egy kis, de annál lelkesebb vármegye e terén való buzgólkodásáról adhatunk hírt s ez: *Küküllő*.

E vármegye lelkes és buzgó főispánja *Sándor János* vezetése alatt 10 év alatt minden irányban annyit fejlődött, mint azelőtt talán 100 év alatt sem.

Az ország gazdasági viszonyokat azelőtt ismerte s ma látja, az megfellelők, hogy mit alkothat az akarat, buzgólkodás és okos meg- fontolás, pénz nélkül is, rövid idő alatt.

Az ország lüktező szívével, a fővárostól messze esik e kies kis vármegye, de érdemes oda elfáradni, mi lett a vármegyéből és mily irányba halad és mivel fejlődött a volt kis falu *Dicső-Szt-Márton Sándor János* és lelkes munkatársai közönsége kiemelésével a legelősköz van soron. A gazdasági egyesület ugyanis mint mező- gazdasági bizottság saját nagy telken, ahol egyelőt mintegy 30 holdnyi igen szép gyümölcs és erdei fatenyészet van, egy nagyszabású nemes baromfiélesztő-letelep létesít, amelynek czéjje lesz első sorban az előelő gazdák- nak csere után nemes törzsekkel további nemes tojásélesztésre kiemelésével a legelősköz fölésszámú nemes himeket a parasztságok közl ugyancsak csere után terjesztjen, hogy ezáltal a husstenyésztők állománya is neme- sedjék.

De czéjje lesz ezen oszkörben benépe- sített, berendezés és jól vezetett telepek az is, hogy a gazdák példát lássanak arra, mikép kell a baromfiélesztést berendezni és vezetni, és mikép lehet abból hasznot látni.

A főispán buzgó munkái és tereb báró *Bornemisza* a főjezőz, *Pap János* kir. állat- orvos és *Fróhlich* közigazgatási tisztviselő urak.

Kivánjuk, hogy buzgó munkálkodásukat siker koronázza! *ó.*

VEGYESEK.

Mal számunk tartalma:

OMGE. közlemények.....	Oldal
Feliralt javaslal.....	1791
Kis-Küküllőmegye közönsége a baromfiélesztéséről.....	1791
Tarcsa.....	1792

Hátrább az aprakkal! 1792

Gazdasági névjegy...... 1792

Tapasztalásokról a gázonosóróknál..... 1792
A kőre szedési felteknés és eltarthatóságnak be- folyása a gyümölcs öszi..... 1793
Védkezési kísérletek az ószi barack fodoros beteg- sége ellen..... 1793

Állatgyógyászat...... 1794

Az emberek és az állatok gumókörök..... 1794

A gazdasági lokomobil mint gépalajmivélő-gép..... 1794

Baromfiélesztés...... 1796

Magyar vízjárnyások..... 1796

Leveléskönyv...... 1796

Vegyesek...... 1798

Kereskedelem, földés..... 1801

Szerkesztői úzenetek..... 1802

Kinevezések. A m. kir. földművelésügyi

miniszter *Orbán János*ot, a debreczeni gazdasági tanintézet igazgatóját intézőségétől gazda- sági intézővé, *Bánósi Győző*ot, a magyar- óvári gazdasági akadémiánál alkalmazott ösztön- díjazás gazdasági segédét intézőségétől nevezte ki.

Feljegyzés. A Délvidéki földművelők Gazda- sági egyesülete tevékeny igazgatójánál Kraus- haár Károlynál szép családi ünnepep ülték a napokban. Két leányát és három gyerejét a két testvér. Eről ad hírt a hozzánk beküldött két leánytörési kártya, melyek szerint *Meisner Ernő* általtenyésztési kir. segédülégy *Árzscher Lujza* és *Meisner Vilmos* győzteszér *Krauschaar* Gizella kisasszonyra váltott je- gelyt. Öszinte jó kívánatokat ezuton küldök a két boldog párnak.

A tojáskereskedelm központosítása. A magyar tojásétermek a külföldön ma már kereset cikket képeznek és tekintélyes az a mennyiség, amelyet évente a külföld exportál. A magyar tojásétermek között azonban Bécs a központja, innen továbbjutnak az a külföldre, egészen mint osztrák termékek, magyar jel- legöt eliskasztvány. A főváros közlelemzési igazgatósága azon fáradozik most, hogy a tojás- kereskedelem központját Bécsből Budapestre terelje s e tárgyban e hó 9-én szakértőkből álló bizottság tartottak, a melyen egy konkrét javaslat alapján az ügyet megvitatva, országos értekelést tartását határozta el. Az osztrák *Folkshay* Lajos ismertette mi történt eddig a tojáskereskedelemben. *Szilassy Zoltán* az „OMGE” titkára annak a vélekedésnek adott kifejezést, hogy a magyarországi tojás- kereskedelem rendezését minden érdeklőt kők csak örömmel üdvözölhetik. Ami a Budapestben létesítendő központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvárat eszméjét illeti, szintén nem tehető elvágás kifogás, de a mód- zatra nézve nem tartaná helyesnek, ha a vidé- ken már meglévő gézokpontokat megszüntetve, az egész tojáskereskedelmet Budapestben köz- pontosítanák. Mindenesetre rendszeresíteni és szigorú szabályozást áll kell vonni a fővárosi tojáskereskedelm, mely a földművelésügyi miniszter tojásétermek központi tojásvá

pesten ilyen nagyszabású tojáskereskedelmi létesítmény. Ezután a vásármarsomok igazgatóság által szerkesztett kérdőpontokat, amelyek a szaktanárs tárgyai lesznek, vették tárgyalás alá, a mely kérdőpontok a következők:

1. Minő szerepet játszik Budapest, mint tojáskereskedelmi piac, ez idő szerint 2. Hogy és milyen eszközökkel kellene szervezni Budapestban a tojáskereskedelmet, és milyen berendezésekkel kellene Budapestet létesíteni a tojáskereskedelmi központot (tojás-tőzsdét), a vásármarsom intézményével kapcsolatban. 4. Minő kormány- vagy helyhatósági intézkedések szükségesek arra, hogy az országban ma elsősorban működő tojás-nagykereskedők az üzletiket Budapestre helyezték át; illetőleg hogy a szövetségi alapra már megkezdett tojás-kiviteli kereskedelem szintén Budapest összpontosuljon. 5. Vannak-e most olyan vasúti tarifális nehézségek, a melyek a tojáskiviteli kereskedelemnek Budapestben való összpontosítását s az innen való kivitelét nehezítik. Milyenek ezek s milyen irányban kell megváltoztatni ezeket. 6. A vásármarsomok igazgatóság részéről, a szövetségi tojás-tőzsdén egyaránt kidolgozott tervezetekre mik az észrevételek.

Az anketán ifj. **Halló József** tartott előadást s örömmel üdvözli az eszmét, hogy Magyarországon tojás-gyűjtő központot öhajtanak létesíteni. Kíváncsún szerinte az, hogy a magyarországi tojás direkt az ausztrál és a németországi piacok mellételezésé jussanak-e nagy fogyasztó világra, s azt egyszerre is gondos kezelés, gyors és olcsó szállítási biztosításával véli elérhetti. Végül elhatározta, hogy a nagy értekezlet, kik logóznak megvívja.

Kopár területek beerdősítése. A földmivélségi miniszter elrendelte, hogy jövőben is a kopár, vízmosások s futómókók területek beerdősítése a közhatalom feladatának, a melyért az illetőknek eszmény mérsékelt vasúti szállítási költségekkel kell fizetniük. A kiosztás módjait az a következők: Az ingyen csemétek iránt benyújtott kérvényeket ez év végig az illetékes erdőfelügyelőségekhez kell benyújtani, az állami kezelésbe vett területek birtokosai s a kir. állami erdőhivataloknál jelenlévő csemétesztészeknek. A kérvényben megjelölendő a csemétek fajai, mennyisége, a terület területe területe helye, kiterjedése, a birtokos lakóhelye. Az állami kezelés alatt nem álló (magán) területek beerdősítése iránt való kérvények tehát az erdőfelügyelőségekhez nyújthatók. Az erdőterületek (vágások, tisztások) felújítására, a kopár területek beerdősítésére kért csemétek iránt fennmaradó csemétesztészből szintén fog ingyen cseméte kiosztani, de eszmény a vasúti návk, kik kedvezőtlen állag helyzetben lévén, amugy erdőket föl nem újítanak és az a kérvényben igazolandó. Magánbirtokoknak, kik ilyen vágások és tisztásoknak akarnak erdősíteni, tartoznak az állami területeken termelt csemétek felszerelési, kiemelési, csomagolási és szállítási költségeket vállalni és teljesíteni. Részletesebb felvilágosításért erdőfelügyelőségek s általában az állami erdőhivatalok szolgálnak.

Állami gazdaságokban eladó állatok és termények. Az *algógyűjtő földművelésintézet*: 6 db pingvini tehén, 19 db racka-czigája mustra anyabrúka, 5 db racka-czigája mustra kosárany. A *csékördő földművelésintézet*: 8 db mustra hibzörök, 2 db mustra hibzörök, 20 db hibzörök, 72 db 3/4 éves süldő, 72 db mustra hibzörök, 72 db 1/2 éves, 80 db 6-8or. A *izsérnyéri földművelésintézet*: 7 db öreg magyar tehén, 2 db tinó, 6 db yorkshire tenyészkoca, 300 q. „magyar kincs” burgonya. A *szentimrei földművelésintézet*: 1 db 1 1/2 éves mustra méncskő, 300 q. ősz buza, 100 q. ősz rozs. A *keskenyéri földművelésintézet*: 20 db magyar fajta tenyészbika, 2 db 2 1/2 éves magyar fajta tenyészbika, 2 db öreg magyar tehén, 2 db 3 éves számfelületi csikó. A *nagy-szentmiklósi földművelésintézet*: 46 q. I. oszt. buza.

A *békés-csabai földművelésintézet*: 2 db 1 1/2 éves mangalicza kan, 2 db 1 1/2 éves mangalicza ártány, 11 db 1 1/2 éves mangalicza koca. A *karcsói földművelésintézet*: 15 db 2 1/2 éves mangalicza süldő koca, 180 q. buzavetés. Az *oda földművelésintézet*: 2 db hamos kanca, 5 db bika. A *debreczeni gazdasági tanintézet*: 17 db magyar fésis kosárbró, 80 q. buza. A *rozs*: A *balassagyőri gazdasági intézet*: 26 db ártány malac, 12 db öreg mikrók koca, 3 db öreg kan.

Vadászati és baromfiállítási. A városi fővárosi paviljonjában 4-én nyílt meg a vadászati és baromfiállítási, amely szép dolgokat mutat be a közönségnek. A paviljon helységében elhelyezett vadászati rész úgyszintén van összeállítva; természetis csoportok, apró vadak, szárnyasok, radásrófajok és zoológiai tárgyak vonják magukra a figyelmet. A baromfiállítási is elég gazdag. Az összehozott anyagról teljes ismeréssel szólhatunk. Szép meg a galamb-állítási és a nyulak gazdag csoportja. A baromfiállítási elnökeje gróf **Telki József**-nek. A bírádo-ízütség 7-én kezdte meg működését a **baromfiállítási és vadászati állami bizottság** alakult meg. I. csoport. Az összes hazai baromfiok II. Baromfi-termékek III. Galambok, IV. Tengeri nyulak. V. Baromfi-termékek segéd-eszközök. Az első csoport bírálati jegyzőkönyve a következő: *Egyesületi aranyérmét nyert: Pálisch Izabella, Lingner A. W., Hohenlohe hercege, Waldl Rudolf, Krawits Teréz, gróf Telki József, báró Wilczek uradalma, Mogyós János, Fényes József, Egyesületi ezüstérmét nyert: Gefűgyűjtő Namieszt, Langer Gusztáv, Morasz Sándor, Czöndör László, Thörsen Artur, Keller János, Lönyay Gaborné grófné, Mihályosi József, Fényay Józsefné, Koremka István, Erdősty János, dr. Hoffmann Károly, Stréber Agoston, Rakcsányi Anna, Kautz Károly, Kovács Bóka, Jankó, Tóthendy nyert: Mészáros Mátly, Jankó Vincz, A baromfiállítási bizottság mák bírádo-ízütség a következő díjakot osztotta ki: *Egyesületi aranyérmét és díszlevegőt kapta: Czigler Nándor, Vámos és Bruzet. Egyesületi aranyérmét és öklevelet: Körpál Lajos, Strasser Lászlóné és Sinka Sándorné. Díszlevegőt a „Hivatalos Vásármarsom Ertesítők” kapott. Egyesületi ezüstérmét és elismerő öklevelet: Klein Adolf, Oeller Hermann, Bayer Andrásné, Weisz Lajos és Haas Mr. Egyesületi bronzérmét és elismerő öklevelet: Mészáros Istvánné, Hoffmann Mátly, Pethő Károly, Jager Pálnak, Grünberger Dávid, Lúdenfeld Lajosné és Weisz Salamon.**

Állami szőlővesszők és szőlőgyűjtők eladása. A m. kir. földmivélségi miniszter *hivatalos* lett közszé az állami szőlővesszőszaporító- és ötványtelepeken termelt szőlővesszők és szőlőgyűjtők eladása tárgyában. Tájékoztásul közöljük, hogy az eladási árak a következők: a) *amerikai fajtyájú szőlővesszők*, I. oszt. simavesszők ezre 12 korona, II. oszt. ezre 6 korona; I. oszt. gyökeres vesszők ezre 24 korona, II. oszt. ezre 12 korona; b) *európai fajtyájú szőlővesszők*, I. bortermő fajtyák: I. oszt. sima vesszők ezre 6 korona, II. oszt. 3 korona, I. osztály gyökeres vesszők ezre 12 korona, II. osztály ezre 6 korona. 2. csemegé fajtyák: I. oszt. sima vesszők ezre 10 kor., II. oszt. 5 kor., I. oszt. gyökeres vesszők ezre 20 korona, II. oszt. 10 korona. c) *európai szőlőgyűjtőjarmény*: I. oszt. sima vesszők ezre 30 kor., II. oszt. 15 kor., I. oszt. 15 kor. *szőlőgyűjtőjarményok*, gyökeres és szőlőgyűjtők ezre 200 kor., sima zölő ötványok ezre 100 kor. Csomagolásért, még pedig: a szőlőgyűjtőjarményok ézenként 2 kor., a szőlővesszőknél ézenként

1 kor. 20 fill., a szőlővesszők és szőlőgyűjtőjarményok értékeiben külön számítottak. A vételajánlatok legkésőbb *november 30-ig* nyújthatók be a kerületi övezéletri és borászati felügyelőhöz, illetőleg világcserélési igazgatóságához. — A hirdetés, mely az állami szőlőtelepeken termeszett szőlővesszők és ötványok eladása tárgyában intézkedik, az „OMGE.” titkái hivatalában, a 14. utczán, a 11. étlerés helyén beküldésé ellenében megköszönhet.

A magyar ipar pártolása érdekében. A hazai ipar fokozottabb támogatása érdekében az OMGE. ipari szakosztálya a nyár folyamán felhívta a vidéki gazdasági egyesületeket, hogy tagjait felhívja arra, hogy azok szükségleteik beszerzésében legelő sorban a hazai beszerzési forrásokra vegyék igénybe. E felhívásnak nem lévén meg a kelő fogatás, az OMGE. igazgatója az alábbi felhívást küldötte meg a társesültsétekhez:

„Folyó évi július hó 9-én 2345. számú átiratunkban volt szerencsénk megkeresni a t. társesületet, hogy hazai iparunk fokozottabb támogatása érdekében t. tagjait alkalmas módon felhívás szövegű körlevelekkel, hogy szükségleteik beszerzésében legelő sorban a hazai forrásokra vegyék igénybe, mely források megismerésére végett forduljanak szakosztályunkhoz. Sajnos tapasztaltuk, hogy — feltevéseink ellenére — a felhívásunknak és a t. társesületi ennek nyomán bizonyára megtett további intézkedéseinknek nem lett a kelő és olvált fogatás, mert gazdalközösségünknek nem vette igénybe szakosztályunk készségét valam a mőltékben, mint azt a hazai ipar érdekében kívánatosnak és szükségesnek tartjuk. Minthogy pedig mélyreható fontos közgazdasági kérdések vannak ahhoz fűzve, hogy a magyar gazdaság-közönség, mint fogyasztó elem is, rendkívül nagy szükséglettel e hazai iparunk megszerzésében, különös alyk helyezimék arra, hogy ebben az irányban cselekvő legyen a hazai gazdaságunk, melynek megalapítását a magyar ipartermékeknek itt is minél nagyobb tért hódítassék. Meddőknek kell maradnia annak a nagyszabású akció munkának, amelyet az állam és egyes hivatott testületek is kifejtének a hazai ipar fejlesztésére és egy egészegés magyar ipar megalapítására érdekében, ha a fogyasztó elem a hazai ipar fejlesztésében való felkészeséssel e nagy munka sikerének szolgáltatása azzal, hogy a fogyasztást biztosítja; míg tehát egyfelől az ipar fejlesztése a tel, addig másfelől annak előfeltétele, a fogyasztást is biztosítani kell. E két tényező körülmény közrehatásának eredménye egymáson épülnek fel. Tudjuk azt, hogy a gazdaságközségnek igen nevezetes mértékű szükséglete van a hazai tekintélyes fogyasztó elem; ebből pedig következik, hogy ha e tekintélyes fogyasztó elem a hazai ipar érdekében sorakozik, úgy az a nagygyon észrevehető lendületet nyerne. Meggyőződésem az, hogy nekünk, mint a gazdaságközséghez legközelebb álló erkölcsi testületeknek kell az a misszió magunkra vállalnunk, hogy ezt a jelentékeny fogyasztóelemet a hazai iparunk meggyerjék s így tehát állandóan rajta kell lennünk, hogy a jó ügynek minél nagyobb eredményei érdekében gazdalközönségünknek lehetőleg összes szükségletét a hazait beszerzési források felé tereljük és a külföldnek elideszimerint meg nagyon erős versengésé elhetedősen tegyük. Ezekből a szempontokból ered az önök udalgos megköszönése, hogy a hazai iparunk ezüdtudatos fokozottabb támogatása érdekében t. tagjainak erdőklődésé felkelteni és ebben az irányban állandóan buzgódtató közrehatni sziveskedünk. Itt azonban még nem állhatunk meg, hanem amellet, hogy hazai iparunk t. gazdaltársainkkal állandóan megközelítve és megpörkölve t. minél törekvősebben, legelő sorban az önök megköszönésé, sajnálka, kik vagy maguk, vagy meghívottak általiföldön megköszönésbő rendszerint külföldről szerzik be azon szükségleti cikkeiket is, amelyek hazánkban is könnyen beszerezhető. Ezeket

megismerve, következzenek fel, velük szemben keresünk azon módokat, hogy az illetéket jobb elhatározásra bírjuk. A magyar ipar pártolása-kérdést magát pedig, mint egyik nemkülönben fontos részét hivatalunk általánosan a társaságot tartva, a mozgalmat mindinkább szélesebb mederben kell folytatnunk. Legyen szabad remélnünk azt, hogy a t. társaságület ezt a fontos ügyet is magáévá tette hathatós közreműködésével törekvéseinben bennünket erősen támogatni lesz szives. Megjegyezzük, hogy szakosztályunk működés programjának szemlélésén minden tekintetben létszámosan áll rendelkezésére a t. társaságületnek, mint egyes tagjainak minden oly kérdésben, a mely bezerzési források megnevezése, az egyes czikket ismertetése stb. tekintetében felmerül.

Utmutató a komlótermesztés főbb kérdéseiben. A földművelésügyi kormány rendelkezése folytán a komlótermesztés előmozdítására megfizető kolozsvári gazdasági vándor szaktanárral egy fizetést szerkesztett. Erben első sorban arról van szó, „hol lehet komlót termeszteni?” Közli a komlótermesztés főbb pontjait, a mesterséges szarítást, a komlóterjesztés állását a végül rövid statisztikai képet nyújt a magyar komlótermesztés állapotáról: mellékelte három komlószárító rajza. Az inkább tájékoztató fizetést jelzett szaktárral minden érdeklődőnek megküldi egy 10 filléres postabélyeg ellenében. Tudatja még a szaktárral a komlótelepítés vállalkozókkal, hogy a helynek megállapítása s az ősz telepitési munkák bevezetése okából egyszerű levélnél felszólításra szivesen kituzatik.

Milyen a komló ára? November közepén rendszeren tisztában van a komlóérről a komló világtörzsművelő tanács a sárgyárak szükségletét, tudja mi a termés: megcsinálja a végleges konjunkturákat. Hát ezen mozzanathoz most is közel állunk már, erre mutat az, hogy a cseh komlópiacokhoz a vételkép folytonos s árhullámzás. Nincs egy szeptember közepétől kezdve a cseh termelők annyira túladtak a termelésük, hogy cseh komló árá 12,000 q. van a termelők kezén. Az ősz előtti forgalomról hi képet ad az osztrák-német vámforgalom. Míg tavaly ezidőjárat csak 8302 q. volt a kivitel, úgy most 88,598 q. Ez a nagy szám mutatja, milyen gyengén sikerült az idei német termés. A kereskedelem tehát az ősz elején jávása megszédte magát s most már kénye-kevére van s há! Isenmik veszt, mert a német sárgyárocsk ottban már nem találunk komlót! A sárgyár komló elfogyott, most a galicziát szállítják s bizonyára a magyart is, de ennek a német komlókomló tudósításában csak „und Andere“ a neve! Az árák november elején így állanak: saazi, per 50 kg: 132 K., sazi-vidéki 124 K., aushai 100, dambai 70, morva 100, galicziái 100, felső-ausztriai 80, stájer 95 korona. A mi komlóárakértán körül – hiánk elvett van s újak és jönnék, de az árákat illatolg pl. Segesvárt megint őszre vannak beszélve, s ilyformán a 100 kg. komló ára 120, 130, 140 korona, előszörű árúrt 160 koronát is adtak. Hát ebben a magasságban elhatjuk a jó komlót adag, amíg a külföldi evők itt járnak. (Egy részők már elutazott!) Segesvárt megállanak minden hét

csütörtökön a komlóvásárokon: jó lesz, ha a termelő előbb beküld komlómintát hivatalos megbeszélés okából a segesvári komlószövetkezettel s így megismerem komlója becsét, vagy eladja megfizetésre az szövetséget ügyvivőnek nék vagy, s ez még jobb, ha a termelő egész természetű berakja a segesvári komlóvásárocskára s vásár napján szintén leutazik portékáruinai. Ma már nem tudnak a sültgalmok repülni, habár azokat cseh vigeceek formájában lassúkn.

A borkartell ellen. A vilányi bortermelői a borkereskedők kartelljével szemben állást foglalván, egy nöpös értekezletet tartottak a napokban s azon a következő határozatot hozták: 1. E. 24., 25. és 26-án a vilányi bortermelői borköztalálással egybekötött borvásárt rendeznek, melyre egy meghívót küldenek szét. 2. A borvásárt a hazai és külföldi sajtóban hirdetni fogják, részletes adatokat tette arról kiadja, hogy Villányban ez őben is mintegy 12-15 ezer hl jömnösűség termett, megnevezvén egyuttal azon borkereskedőket, kik vilányi bort vásárolnak. 3. Felkéri a földművelésügyi minisztert, hogy magát a borvásáron képviseltesse és őket erkölcsileg támogatassa a végül tekintet nélkül leleplezések, akik idegen borkat „vilányi” név alatt forgalmoztatnak. Beszerevő a vilányi bortermelői értekezlet mozgalma, de általában láható az eredményes borkartell-elleni mozgalom vélemény szerint csak akkor lesz, ha az ősszes bortermelői vidékek ilyen mozgalomra határozóznak el magukat.

Nemetközti kérészetű kiállítás. Az 1902. május 3-12-ig Budapesten a városlegi nagy iparcserkóban és az előtte elterülő korzón tartandó kérészetű kiállításra az előkészületek megkezdődtek. A kiállítás nagyszabásúnak ígérkezik és hogy a hazai utasok a külföld kiállítás mellé méltóan sorakozhassék ez uton is felkéri a kiállítás bizottság a hazai kerttulajdonosokat, kertkedvelőket, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt a kiállításban. A szükséges programokkal és nyomatékos kiadvánnyal szivesen szolgál az Ősz. Kérészetű-ügyelete Budapest, IV., Koronaherceg-utca 16.

Magyar vaj Braziliában. Az 1900. évben Brazília vajbevitelében, a melyben Magyarország is részesedett, jelentékeny hanyatlás észlelhető. Az ősszes bevétel az 1900. évben 30,115 ládával rugott, az 1899. évben behozott 51,235 ládával szemben. A kivitelben részt vettek Franciaország 16,883 ládával, Olaszország 4926 ládával, Egyesült-Államok 1311 ládával, egyéb országok 6995 ládával. A bevételben Magyarország 15,332 kg-mal részesedett. Az utolsó öt évben Brazília vajbevitelét így alakult: 1900-ban 30,115 láda, 1899-ben 51,235 láda, 1898-ban 44,479 láda, 1897-ben 51,224 láda, 1896-ban 57,738 láda.

Egy tözsdégyűnék esődjé. A budapesti gabonatorzsdának fizetési zavarokba került Gél Samu nevű ügynök. Börzsnér volt, a legeredetibb fajtajából, aki elad 180,000 m. szalut, 35,000 m. rozsozt, 40,000 m. zabot s valami 44,000 m. kukoricát s mégsem található a legszorgosabb kutatás mellett sem

a gyabrtörkosok névjegyzékében. De hát miacsoða kereslet lehet a budapesti gabonatorzsdán akkor, ha egy ember ennnyi összevásárol, mert ha nem termet nekli, bizonyosan venne kellett. Igen lehet, ha az őssze is kerül a tőzsdéig tőnyleg megvétel s nemcsak a papirozsoz. És az az a sokot vitatott papirozsoz. Szabad kéz Gélb uréknak arra, hogy eladhassák, ha ősszet nem, Magyarország egész természetét. A földművelésügyi miniszter kimutajta egyvől-évre azt, hogy mennyit termeszett a magyar árra, a börtén mégis tőnyleg annyit kínálnak. De hát miért ne, nincs mitől tartaniuk, mert ha esőbbe is kerül az ügynök s legyez az harmadföldi millió szállítás zavar is, egyértelmű csak a százezer forintos különbözözet fizeti, mert buzajja nincs sehol. Hija, de ebben a százezer forintos különbözözetben is benne van azonban az, amit a papirozsoz lovajjal, a magyar gabonáról, a magyar munkások keresetével lemozorsztat s benne van a magyar gazdaságnyal jövedelmének esőkötésene. Ez pedig államérdekebe vágó dolog, amit elnézni nem szabad, mert veszélyeztetni egy nagy államterület ország boldogulását. Gél ügynök ezere iseti előz bizonyíték arra, miért kell meliőbb megszüntetni a papirozsozát. A *Pester-Lloyd* németnyelvű börelap különben mindenképen védelmére kel Gélb ügynöknek s szarinté az a legnagyob kérdés, hogy képe-e őnyi buzát előteremteni, mint amennyit eladásra kínált. Hát hogyne volna képes, de hát ha eről volna szó, akkor bizony eschéli állnánk Magyarország gabonakereskedelmével. A gabonakereskedelem czéjé – ez a külföldön is elismerik – nem lehet más, mint az ország fogyasztásának a szükséges gabonával ellátása; már pedig ugyan buzadt és kétes közértelem, mint amilyenval Gélbök dolgoznak, azt hiszük, nem nagyon járulnak hozzá e fontos gazdasági fejlődéshez.

Az amerikai buza. Amerika kiünő buza-termése s ennek alacsony ára ismét sok bajt okoz Európában. Alig mulik el hét, hogy amerikai 2-3 millió hektoliter buzát ne exportálnának, anczára azon körülmenyek, hogy ott helybeli ismét a kulcsokba hót, hogy lakarmányozásra is használják. Amerika talán még ma is veszedelmes konkurensa az európai nagyobb buzatermelő államoknak. Amerika hatalmas tartja a nemzetközi buzapiacot s ezért mindig csaldódot okoz nekünk. A tanulság beölle az, hogy mindinkább törekedünk kell saját erőnkre támaszkodni s ezt ez által érnie el Európa, ha szövetséges. Európa elég erős arra, hogy Amerika nélkül boldogulhasson. A statisztika tanulsága szerint a európai gazdasági kampányban, tehát 11 hét alatt az európai, importra szoruló államok a piacraidevén buzából 12,280,000 métermaszt vittek be, holott tavaly megfelelő időszakban 9,250,000 métermaszt és ennek a mennyiségnek 75%-a amerikai buza volt. Tavaly az ősszeig behozottak Amerikából 408,000 m., 1899-900-ban 783,000 és 1898-99-ben 480,000 m., míg az idei 740,000 m. volt.

Helyreigazitás. A „Köztelek” november 6. szombatán „Uj mltárgyászati gépek” cím az megjelent czikkünk bevezető soráiban néhány rosszul értelmezett adat csuszott be; nevez-

MAUHERNER ÖMÖN cs. és kir. udvari magk. kereskedése
 BUDAPESTEN.
 VII., Rottenbiller-utca 33. sz., és VI., Andrássy-út 23. sz.
Vasárnap: dírmagot, luczernmagot, fehérheremagot, tavaszi repczét, mustármagot, csihékkort, francia perjét, mezei komocsint, bükkönyt, lenmagot.
 Minták, ajánlatok és egyáltalán minden levelezés a központi irodába: (VII., Rottenbiller-utca 33. sz.) intézendők.

tesen az, hogy a szóbanforgó gépeket Sack Rudolf gépgyára állítja elő és Budapesten annak képviselője Propper Samu vette át a képviselést. Az éves, amennyiben ezen gépek csak Kézvármén és Tárna felületi gyárosk készítették és Ausztria és Magyarország közlőgás csak Sack Rudolf gyárból: Bécs II. Nordbahnstrasse 36. szerelhetők be, mert ő van megbízva a kárpóvalattal.

Megjelent az 'Országos Magyar Gazdasági Egyesület' kiadásában az 'Ujlaki Uradalom Utéleti Bemutatója a 'Kötelek' szerkesztésével által kitüntetett pályám. Két tábla hat ábrával. Írta: Wiener Mészáros. Egy tábla tervezés uradalom iránti ágazati fejlődéséről és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismeretével. 104 oldalas csinos könyv ára portmentes megküldés: 65 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátöze.

(Guttmann és Wahl budapesti termény-bizományi cég jelentése.)

Budapest, 1901. november 9.

Az időjárás a helyét het folyamán nagyhőbára boros volt, utóbb azonban hidekkel és erősen csökkent hőmérséklet mellett száraz maradt. Ejen át gyenge fűt és állott be. Az ösvenetes állás mindenütt kielégítő. A vállalat csökkenés és nagy árhason.

A külföldi piacok üzletmenete ismét szűrűbbé irányzott, a forgalom is megcsuvt, a mihez főleg a beérkezőkkel hidegbe időjárás járta hozzá. A szállítások egyébként mind rendezese, előbb a piacokról, Amerikából (New-York) indult ki, ahol gyengebb hozatalok a kibátó készleteknek csak mérsékelt emelkedése, főleg azonban haszsa operációk az érforgalom tartós javulását eredményezték. Jobb exportkeresletre a tengeri is emelkedett volt. Angliában is szűrd volt a hangulat. Vételkor kedvezőnek mutatkozott az árak és deszes cizkékben javultak. Emellett tengeri is jó érdekűséssel találkozott és tekintettel az amerikai gyenge termése és határyi pótlásokra, a Balkán államok és Oroszország kínálata is gyors előbbi árakhoz képest némely piacokon a mult heti laymha felolagat szűrd irányzt váltotta fel és list, egyenbe 7/8 frankkal magasabb. Németországban a fogyasztás a múlt hetihez képest némely magasabb áratok engedélyzett, melyek 4 márká javulást tüntettek fel. A többi kontinentális piacokon is szűrd az irányzat és az árak emelkedők.

Nálunk a forgalom rendez keraradt meg, a hangulat azonban az egész hét folyamán szűrd volt és zab kivételével az összes cizkék emelkedő irányzatot követtek.

Az üzleti hét lezárteiról a következőket jelenthetjük:

Ezwa már a hét elején szűrdés indult és eme jellegű az egész hét folyamán tartotta meg. A vételkor ugyan nem volt különöse elemek és a kínálat emek megföldesen szinten mérsékelt maradt: a bekövetkezett hidegbe, időjárás, ugyanakkor a múlt heti hozatalok a málnok érdekűsége azonban állandóan érdemes tartották. A szűrd és emelkedő határyipiacok ugyancsak hozzájárult, hogy a tulajdonosok a múlt hetihez képest némely támasz nakt, melyeket a málnok megadni is voltak kénytelenek. A mály forgalom egyébként csak mérsékelt maradt és az országban 10-12 málna, míg mellett az árak 40-45 fillérek emelkedtek. Hossza a múlt hetihez képest végre a 18-18. k. jegyzés is fordul elő. A hét végére az irányzat azonban ellanyhult és az eletről átléptető 10 fill. évezett. Az ösvenetozatok nagyobbrészt eladott árban 197,000 nm., melyből 980 nm. ment tovább.

Rozs ugyancsak tartósan szűrd maradt. A kínálat aránylag jó gyúrán, a helyi fogyasztás, azonban szintén jóbb keresletet tüntettek fel. Az árak így fokozatosan 20 fillérek emelkedtek. Minőség szerinti 13,80-14,10 K. finom áruért 14,20 K. Ezeket budapesti partitúra és 14,90 k.-ig 3 óra helyben. Nyírj természetén árban mérsékelt forgalom volt, 12-10-13 K. árakon Debreczen partitúrában. Az utolsó üzleti napon az irányzat e cizkékben is ellanyhult és az árak 10 fillérek csökkentek.

Árpa (takarmány- és hántalasi cizkák) különösen jó minőségű árban szűrdetők részről iránított. A múlt hetihez képest 10 fillérek magasabb árakhoz volt elhelyezhető. Gyárosok és hidák ennek ellenében csak változatlan árat kaptak. Minőség szerinti 11,80-12,70 K. finom áruért 12,30 K. Ezeket budapesti partitúra és 12,90 k.-ig 3 óra helyben. Nyírj természetén árban mérsékelt forgalom volt, 12-10-13 K. árakon Debreczen partitúrában. Az utolsó üzleti napon az irányzat e cizkékben is ellanyhult és az árak 10 fillérek csökkentek.

Zab csak mérsékelt volt kínálva, a kereslet azonban szintén inkább gyengének nevezhető. Az irányzat mindazonáltal szűrd és az árak jól tartottak voltak, csupán a hét vége felé mutat az irányzat valamelyi csökkenését fordulatot az elektől kb. 4000 nm. szin és listáság szerint 14-10-15 K. között ér el helyben. Külföldi szer és román zabot úgyis koszinakományok 12-70-13,90 K. között adták el helyben.

Reggeli 4 árban ugy Kőbánya, mint szeszegyőkök részről jobb keresletre találtak és 30 fillérek nem magasabb árak mellett a forgalom is élénk volt. Az árak 11-12 K.-ig jegyztek helyben. Új tengeri, a helyi fogyasztás és elszállítás cizkára ugyancsak jobban kerestek és az árak 60 fillérek javultak; Novemberi szállitásra K. decemberre 9,90 k.-ig fizettek budapesti partitúra. Tiszavideki ajánlatok iránt az érdekűsége gyengébb és az emelkedés is korlátozottab, Karcazon 8-10 K., Kabán 8-10 K. Ezeket K. Debreczen: Kézvármén közlőgásra üzletellen. Határyi rész 9,902. aug-ra üzletellen, csendes és 23,00-23,80 K. jegyez. Vadpreze 13,50-14,50, gombartha 25-28, Linnau 20.-22. K. Kanderseg csendes 18,50-20.- K. között jegyez helyben.

Hémpeselek: Bab továbbra is el van vanulogva a múlt hetihez képest. Értékezt az els. Értékezt az els. Bab Gyönyörű-Félegyháza 16,50, gömbölyű babért Bajas-Mohács-Zomborn 14,60 korona, Székeshévesért 15,00 K., barababért Kalocsán 12,40, N.-Károly 11.-12. K. Ezeket Erdélyi rólak szerinti 13.-18,90 K. között jegyez. Kőles hazai ár helyben 8,80-9.- K., olah származékú 9,00-9,10 K. élvélvoma 3 h. hód. Bükköny szűrd, budapesti partitúra 15,90 K. jegyez.

Napjelentés a gabonátözeiről.

1901. november 12.

Mérsékelt kínálat és gyenge vételkvek mellett ma esendes hangulat uralkodott a gabonacserában; málnamint az elektől köthetből 30,000 nm. készüztet változatlan áron fizették.

Mai adások Új buza:

Table with 3 columns: Tiszavideki, 200 mmásza 79 kg, 17,70 korona 3 óra. 200 * 79^, 17,60. 100 * 79, 17,70. 100 * 79, 17,60. 100 mmásza 78^ kg, 17,20 korona 3 óra. 1300 * 78, 17,23. 700 * 78^, 17,23. 500 * 78, 17,60. 400 * 78, 17,80. 300 * 78, 17,50. 200 * 78, 17,40. 100 * 77, 17.-. 100 * 76, 16,50. 50 * 75^, 16,90.

Szolnoki: 5100 * 78^, 17,90.

Fehérgyűri: 1100 * 78, 17,45. 300 * 78, 17,40. 200 * 77^, 17,40. 100 * 76, 17,05.

Tolnai: 500 * 78, 17,46.

Felsőmagyarorsági: 350 * 80, 17,60. 100 * 79, 17,40.

Pestmegyei: 1500 * 78^, 17,30. 400 * 78, 17,10. 300 * 77, 17,10. 200 * 76, 17,60. 100 * 75^, 16,90.

T.-Becsei: 4000 * 77^, 17,40.

Sz.-Tárnai: 4000 mmásza 76^ kg, 17,20 korona 3 óra. Szavacs: 8100 * 75, 17,30.

Elsőelöltsi: 76 * 17,20.

Becskei: 4200 mmásza 78^ kg, 17,10. K. 3 óra Raktári: 76 * 16,75.

(Az árak 40 kg.-ként koronáértékek értendők.)

Rozs szintén változatlan irányzatban mozogott, azonnali szállitásra 14-10 koronás árak érhetőek el budapesti egyetértekben.

Árpalán változatlan árak mellett esendes hangulat uralkodik; árak helyben 11,80-12,30 korona között változnak.

Közvetlen árú szűrd az irányzat, árak ma haszsa éllelrek emelkedtek. Minőség szerinti helyben 14-16,30 koronás árak jegyztek.

Reggeli szintén szűrd: 6-8 újat azonnali szállitásra 9-30 koronával fizettek, míg új tengeri novemberi szállitásra 9,30 koronával jegyeztek, árak budapesti egyetértekben érte.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e hétnek előjén lanyhább irányzat uralkodott és főleg nagyobb vidéki szeszüzletkötők folytattak a finomított szesz az azonnali szállitásra 50 fillérek körülöcaban árul.

Elékt finomított szesz helybeli finomítógyárakból valóztalanni 115,00-116.- K. árúvá és 46.-46,50 K. adóztatlan, denaturált szesz hódózzát 33 K. nyagban azonnali és november-decemberi szállitásra 30 fillérek körüli árúvá. Elékt finomított szesz részéről nagyobb kínálatok voltak és a felhalmozott készletek folytán a gyárak kénytelenek előcsof árak mellett eladásokat eszközölni. Ab felsőmagyarorsági államok több téli adóztatlan szahadraktára szállitva 43.- K. kelt. Adózott ár 14.- K.

Reggeli szesz adótt 116,90 K. jegyezett.

Mészadagiasági szeszgyárak részéről kontingens nyereség e hétnek elején gyérén volt ajánva és csak néhány kisebb tétel kelt 38.-39.-40.-41.-42.-43.-45 K.

Décsi jegyzés 37,60-37,80 korona kontingens nyeresésszerint.

Reggeli jegyzés 128 --- korona adózzát és 38,50 --- korona adózzat szeszért.

Triensti jegyzés 14,50-14,75 korona kivéti szeszért, 90% hódózzéért.

Kivételre nyáryadott finomított szesz vásárolt, mely Székeshéves Salmiki felé lett szállitva.

Budapesti keti jegyzés: nyagban kicsinyben korona korona

Finomított szesz --- 115.-116,50, 117.-118.- Eléztözés --- 116.-116,50, 117.-118.- Nyeresésszer adóra --- 114.-114,50, 115.-116.- Denaturáltszész --- 33.-33,50, 34.-33,50.

Az árak 10,000 literfőkonhoz hódó nélték bémentve, budapesti vasutalkönethez szállitva, képzésnek fizetés mellett értendők.

Vetőmagyárak ölmázrólása.)

Budapest, 1901. november 10.

A budapesti m. kir. Állami vetőmagyárak állomása az 1901-1902. idényre, azaz 1901. élt július hó 1-étől a mai napig az által megnevezett magkörnyökűndök és termelőktől a következő vetőmagmennyiségeket ölmázrolta:

Table with 4 columns: Ölmázrólás helye, Literum, Lohere, Egyéb. Haldok Ignác, Budapest --- 246 260 --- 506 M. Mezőgazdák Szöv., Budapest 173 92 --- 365 Ifj. Freund Sámuel, Szatmár --- 60 94 --- 146 Mauthner Ödön, Budapest --- 35 --- 36 Frossner A. H. ut., Budapest --- 35 --- 36 Beisnel és B. H. Budapest --- 18 30 --- 20 Nyerszemes Károly, Budapest --- 17 --- 18 Fuchs Pölöp, Budapest --- --- 12 --- 12 Összesen --- 527 488 --- 1010

(A hazai mezőgazdaságra kitűrt amerikai heroldi felé magvakra a magvágyalás állomása sem ölmázrolja.)

Az Erzsébet-Gőzmalom-Társaság 1901. uteli tudótása a 'Kötelek' részére. Budapest, 1901. nov. 7-án. Közvetítésre néltől ár 100 kilonként, vasutal, öszszult listára nyulnak vége, a budapesti vasutal és hajó-állomásokra szállitva.

B u z a i l i a z t:

Sz.: 0 1 2 3 4 5 6 7 7 1/2 Ár: 27,40 26,60 25,60 24,80 24,30 23,50 22,70 20,30 17,70 8-as takarmányüzlet búzapor finom goromba 11,80 9.- 9.-

Luzsa gőzmalom r.-t. jelentése a 'Kötelek' részére. Budapest, 1901. nov. 7-án. Netőár 100 kg-ként, Budapestben, elégysly tisztaságú, közlő. Közvetítésre néltől.

Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7 Ár: K: 27,40 26,60 25,60 25,25- 24,90 23,60 22,70 20,30 17,70 8-as

1890 11-49 Korona: F. G. 9.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nyagban (en gros) eladott elemi cizkák árairól.

A magyar gazdasági vásárcsarnok ellátó szövetkezte ületi jelentése, 1901. november 11.

Változatlan nagy hozatalok mellett a kereslet élénk. Tojás iránt az érdekűsége fokozott. Fűrészes egység-üzlet árak 80-90 korona könyven volt elérhető. Másodrendű fűrészes 64-85, apárárúrat 72-85, fűrészes 11-12 tea-tojás szűrd 800 korona.

Szőlővessző eladás.

Anyagi felelősséggel a szokvány-minőségért elad a haraszti-145 holdas szőlőuradalom

sima és gyökeres hazai vesszőket, fás- és zöldjojtványokat, sima és gyökeres amerikaiakat, igen jutányos árban.

Készlet 3 millió, fajtisztaság és kifogástalan minőségért az uradalom szavalot.

Felvilágosítást nyújt, valamint árjegyzéket díjmentesen küld a

**„Szőlészeti Intézőség“
Duna-Haraszti, Pest megye.**

Független

Fenék (Buccaneer) Alma után, angol telivér 170 cm. magas pej mén, született 1891.

eladó.

Felvilágosítással szolgál:

4904

HALÁSZ JÓSEF számvevő **PUSZTA-TENYŐ.**

Répvágó.

Rendkívül nagy munképességgel, tiszteket éves gyermek kifizérével vág óránként 25 méter-mézet.

Ára 50 korona.

Szállítja a feltaláló, szabadalom tulajdonos

Turóczi Ferenc
gépész

Jász-Apátin.

Kívánatra elismerő bizonyító nyilatkozatok rendelkezésre állnak. 4932

Rendkívül olcsó

gyümölcsfa-, fenyő-

és díszfa-eladás.

A veszprémi püspökének sümeghi falkolajából eladó különféle kiváló fajú 4-5 éves birtosan megerősödött, többször átteleltetett gyümölcsfa 40-50 fillérről; fenyők — nagyság és faj szerint — 4-150 fillérről; különféle díszfák 20-50 fillérről darabonként. Teljesítmények: 10-30 korona. Giedtschälé 8 korona.

Szállítás ószszel és tavaszszal.

Részletes árjegyzéket kívánatra küld és megrendeléseket elfogad:

**a püspöki erdőmesteri hivatal
Sümeghen (Zala megyében).**

4948

A magy. kir. államvasutak téli menetrendje.

Érvényes 1901. október hó 1-től.

A vonatok INDULASA Budapestől.

A vonatok ERKEZÉSE Budapestre.

A keleti pályaudvaron.		A nyugati pályaudvaron.		A nyugati pályaudvaron		A keleti pályaudvaron	
Állomás	Időpont	Állomás	Időpont	Állomás	Időpont	Állomás	Időpont
Dél felé		Dél felé		Dél felé		Dél felé	
10:00	10:00	10:00	10:00	10:00	10:00	10:00	10:00
10:15	10:15	10:15	10:15	10:15	10:15	10:15	10:15
10:30	10:30	10:30	10:30	10:30	10:30	10:30	10:30
10:45	10:45	10:45	10:45	10:45	10:45	10:45	10:45
11:00	11:00	11:00	11:00	11:00	11:00	11:00	11:00
11:15	11:15	11:15	11:15	11:15	11:15	11:15	11:15
11:30	11:30	11:30	11:30	11:30	11:30	11:30	11:30
11:45	11:45	11:45	11:45	11:45	11:45	11:45	11:45
12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00
12:15	12:15	12:15	12:15	12:15	12:15	12:15	12:15
12:30	12:30	12:30	12:30	12:30	12:30	12:30	12:30
12:45	12:45	12:45	12:45	12:45	12:45	12:45	12:45
13:00	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00
13:15	13:15	13:15	13:15	13:15	13:15	13:15	13:15
13:30	13:30	13:30	13:30	13:30	13:30	13:30	13:30
13:45	13:45	13:45	13:45	13:45	13:45	13:45	13:45
14:00	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00
14:15	14:15	14:15	14:15	14:15	14:15	14:15	14:15
14:30	14:30	14:30	14:30	14:30	14:30	14:30	14:30
14:45	14:45	14:45	14:45	14:45	14:45	14:45	14:45
15:00	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00
15:15	15:15	15:15	15:15	15:15	15:15	15:15	15:15
15:30	15:30	15:30	15:30	15:30	15:30	15:30	15:30
15:45	15:45	15:45	15:45	15:45	15:45	15:45	15:45
16:00	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00
16:15	16:15	16:15	16:15	16:15	16:15	16:15	16:15
16:30	16:30	16:30	16:30	16:30	16:30	16:30	16:30
16:45	16:45	16:45	16:45	16:45	16:45	16:45	16:45
17:00	17:00	17:00	17:00	17:00	17:00	17:00	17:00
17:15	17:15	17:15	17:15	17:15	17:15	17:15	17:15
17:30	17:30	17:30	17:30	17:30	17:30	17:30	17:30
17:45	17:45	17:45	17:45	17:45	17:45	17:45	17:45
18:00	18:00	18:00	18:00	18:00	18:00	18:00	18:00
18:15	18:15	18:15	18:15	18:15	18:15	18:15	18:15
18:30	18:30	18:30	18:30	18:30	18:30	18:30	18:30
18:45	18:45	18:45	18:45	18:45	18:45	18:45	18:45
19:00	19:00	19:00	19:00	19:00	19:00	19:00	19:00
19:15	19:15	19:15	19:15	19:15	19:15	19:15	19:15
19:30	19:30	19:30	19:30	19:30	19:30	19:30	19:30
19:45	19:45	19:45	19:45	19:45	19:45	19:45	19:45
20:00	20:00	20:00	20:00	20:00	20:00	20:00	20:00
20:15	20:15	20:15	20:15	20:15	20:15	20:15	20:15
20:30	20:30	20:30	20:30	20:30	20:30	20:30	20:30
20:45	20:45	20:45	20:45	20:45	20:45	20:45	20:45
21:00	21:00	21:00	21:00	21:00	21:00	21:00	21:00
21:15	21:15	21:15	21:15	21:15	21:15	21:15	21:15
21:30	21:30	21:30	21:30	21:30	21:30	21:30	21:30
21:45	21:45	21:45	21:45	21:45	21:45	21:45	21:45
22:00	22:00	22:00	22:00	22:00	22:00	22:00	22:00
22:15	22:15	22:15	22:15	22:15	22:15	22:15	22:15
22:30	22:30	22:30	22:30	22:30	22:30	22:30	22:30
22:45	22:45	22:45	22:45	22:45	22:45	22:45	22:45
23:00	23:00	23:00	23:00	23:00	23:00	23:00	23:00
23:15	23:15	23:15	23:15	23:15	23:15	23:15	23:15
23:30	23:30	23:30	23:30	23:30	23:30	23:30	23:30
23:45	23:45	23:45	23:45	23:45	23:45	23:45	23:45
24:00	24:00	24:00	24:00	24:00	24:00	24:00	24:00

*) Közlekedés minden nap, kivéve a vasárnapot.

*) Érvényes minden hétfőn és pénteken. *) Közlekedés minden nap, kivéve a vasárnapot. *) Közlekedés minden nap, kivéve a vasárnapot. *) Közlekedés minden nap, kivéve a vasárnapot.

*) Érvényes minden hétfőn és pénteken. *) Közlekedés minden nap, kivéve a vasárnapot. *) Közlekedés minden nap, kivéve a vasárnapot. *) Közlekedés minden nap, kivéve a vasárnapot.

*) Érvényes minden hétfőn és pénteken. *) Közlekedés minden nap, kivéve a vasárnapot. *) Közlekedés minden nap, kivéve a vasárnapot. *) Közlekedés minden nap, kivéve a vasárnapot.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
 hajlású vagrak elváltatál; égygy
 mélyrigoleozást szőlő-telepítésekhez.
 Érdékelték kéretnek, hogy alatti műmunkas forduljanak.
 gézmunkái vállalkozó
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD

KÜHNE E. MOSONBAN

gazdasági gépgyár

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a szám.

A gazdaközönség figyelmébe ajánlja új szabad.

CASALI-féle

kukoriczamorzsoló gépeit erőhajtásra,

melyek beszerzése páratlan munkaképességük
 (70—140 hl. óránként) valamint könnyű járatuk alap-
 ján nagyobb üzemeknek melegen ajánlható.

A morzsoló kívánatra önetető és szakolók készülék-
 kel is szállítható.

Legújabb szab. kukoriczahántoló morzsoló gépek.

Acetylen-lámpák

rud- és pózna-, valamint kézi-, kert-, istálló-, kocsli-,
 oldal acetylen-lámpák kaphatók:

**BÁRDI JOZSEF-nél, Budapest,
 VI., Gyár-utca 48. szám.**

E hó végén jelenik meg a

Gazdasági

Számviteli

Naptár

1902. ÉVRE. SZERKESZTŐ: 1902. ÉVRE.

SZERKESZTŐ:

SZILASSY ZOLTÁN

12. övez. Nagy. Gazd. Egyesület elnöke.

KIADJA AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET.

Ára portómentes küldéssel 1 korona 80 fillér.

Ajánlott küldéssel 2 korona.

Egy díszes s teljesen vászonba kötött, naptár
 részszel és gazdasági tudnivalókkal ellátott
 nagy alaku egyszerű számviteli könyv,
 a melyet minden gazda számvitelének be-
 jegyzésére az egész éven át használhat.

Előfizetéseket elfogad

a „KÖZTELEK” kiadóhivatala
 BUDAPEST,
 IX. kerület, Üllői-út 25. szám.

Megvételre kerestetik

1 db 1 1/2 éves, erős testalkatú, garantált hágokepes simmenthálí
 bonyhádi fajjal keresztetett

tenyészbika.

Ajánlatok Brüll Henrik és Fiai cégéhez
 Budapestre, V., Nádor-u. 20. intézendők.

Legolcsóbb és leghatásosabb trágyázás.

A Cséry-féle szemétfuvarozási és feldolgozási részvénytársaság által a főváros területén összegyűjtött

rostált és compostirozott szeméತ್ರágya

előnyös vegyi összetétele és dús nitrogén, phosphor és kálitartalmánál fogva ugy a

gabonafélék mint pedig szőlők trágyázásra kiválóan alkalmas.

Az eddigi kísérletek eredményei bizonyítják a trágyaszert rendkívüli előnyeit.

A szeméತ್ರágya beszerzési ára nagy belértéke dacára olcsóbb, mint a természetes marhatrágya vagy bármely műtrágya.

Részletes árajánlattal és ismertető füzettel szivesen szivesen szolgál a kizárólagos eladással megbízott

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, V., Váci-körút 32.